

Elgbeitetakst

Sør-Aurdal

2024

Utført av
Hårstad Naturforvaltning
på oppdrag fra
Sør-Aurdal kommuner

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Forord

Norge har en av verdens tettste elgstammer. Valdres og Sør-Aurdal med sine store skogområder og med velegnet klima, har grunnlaget for å være av våre viktige elgdistrikter.

Ut fra elgens områdebruk og trekkmonstre, er det naturlig å se Sør-Aurdal i større sammenheng. Kommunens skogområder er til dels delt i to av elva Begna og med delvis bratte liser, og med bebyggelse, dyrkamark og trafikk. Selv om det er noe elg-kryssinger over dalen, har elgen på østsiden og vestsiden det meste av kontakten på hver sin kant. Avgjørende i forvaltningen er en god kontakt og helst samarbeid over større elgregioner for å få oversikt over beitetilstanden og for å ta godt tak i styringen med en helhetlig og seriøs forvaltning av elgstammen.

Sterke tradisjoner er i Begnadalen knyttet til elg og elgjakt, og elgen er en svært viktig ressurs for grunneiere, jegere og lokalmiljø. Årlig felles i Sør-Aurdal om lag 200 elger. Samlet for området gir elgen en førstehånds kjøttverdi på om lag 2 million kroner årlig. Foredlingsverdi og opplevelsesverdi vil representere minst samme verdi.

Samtidig fører elgen til betydelige skader og ulemper. I Sør-Aurdal er det de siste åra påkjørt flere elg på veg. Det gir betydelige materielle skader og noe personskaade. Beiteskadene i skog har vært omfattende med særlig hardt press på furuplanter både i lavere områder og opp på åsene. Stedvis oppstår noe innmarks-skade. En balansert forvaltning krever at alle elgens aspektet klargjøres og tas hensyn til.

Dette er den andre systematiske beitetaksten i området utført av Hårstad Naturforvaltning. Den første ble gjennomført i 2020. Engangstakster sier mye om situasjonen på takst-tidspunktet, mens gjentatte takster gir mer-informasjon. Her som ellers innen kunnskapsinnsamling, vil utbytte av resultatene bli bedre når en kan se utviklingen over noen år.

Denne taksten følger samme instruks som den forrige. Det ble forsøkt å bruke flest mulig av de samme ungskogbestanda som fortsatt var innenfor høydemarginen på 3 meter. 35 av årets 45 bestand ble gjenbrukt. Noen av årets prøvebestand måtte flyttet opptil et par hundre meter i forhold til forrige takst. Noen av de høytliggende takstbestanda i 2020 ble i år utelatt da store snømengder tidlig i oktober presset det meste av elgen ned i liser.

Siste vinter var svært snørik i Valdres og inventeringsarbeidet i felt ble mulig først i mai. Men mai ble unormal varm med rask snøsmelting og løvsprett, så arbeidet ble intenst, før løvet kom for langt.

Elgbeitetaksten er ikke noe mål i seg selv. Den skal være et objektivt grunnlag og et anvendelig redskap i forvaltningen av elg, elgbeite og skog de nærmeste årene.

Vi takker for oppdraget og ønsker alle berørte lykke til videre i elgforvaltningen.

Biri, 21. august 2024

Hårstad Naturforvaltning
Gunnar O. Hårstad

Innhold

Forord	2
Innhold	3
Sammendrag	4
Bakgrunn	5
Faglig innledning	7
Takstopplegg	8
Resultater	11
Arealer	11
Plantetall	12
Småplanter	16
Plantehøyde	17
Beiteuttak	19
Bestandskart	26
Utvikling i beiteuttak	29
Andre skader på plantene	29
Andre beitede dyrearter	30
Møkkhauger	31
Snødybde	32
Skogbruk	32
Statistikk for sette og skutte dyr	34
Diskusjon	41
Konklusjon	42
Forslag til tiltak	43
Vedlegg	
1 Takstinstruks	45
2 Bestands-informasjon	47
3 Beite-informasjon i bestandene	49

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Sammendrag

Hårstad Naturforvaltning fikk av Sør-Aurdal kommuner i oppdrag å retaksere elgens vinterbeite. Inventeringsarbeidet ble utført i mai 2024. Det er benyttet takstmetoden beskrevet i Skogkurs sitt hefte *Elgbeitetaksering*. Metoden er noe revidert og utvidet.

Takstområdet Sør-Aurdal ble som før delt inn i 3 delområder ut fra kommunens ønske:

- Øst: Kommunen øst for Begna
- Nord: Kommunen vest for Begna og nord for Muggedøla
- Sør: Kommunen vest for Begna og sør for Muggedøla

Taksten omfatter produktivt skogareal opp til høydegrensen trekt av kommunen på 700-750 moh.

I hvert av tre takstområdene ble det valgt ut 15 foryngelsesbestand med om lag jevn fordeling over hele takstområdet og med vurdert trehøyde på framtidsstammene mellom 1,0 og 3,0 meter. Fortrinnsvis ble bestand fra 2020 gjenbrukt. Utvelgelsen av prøvebestand ble foretatt av Hårstad Naturforvaltning ut fra flybilder produsert av Glommen/Mjøsen Skog og flybildene i *Norge i bilder*. Utvelgelsen ble foretatt uavhengig av treslag, boniteter, eiendomsgrenser og valdgrenser.

Taksten ble, som sist, noe utvidet i forhold til våre takster tidligere. I disse taksten er gran tatt med, småplanter er tatt med, og furu og gran er registrert med uskadde, skadde og ødelagte planter.

Et bærekraftig beiteuttak er fra forsøksresultat satt til 35 % av det tilgjengelige da elgen var der sist vinter. Beiteproduksjonen vil da være utholdende over lang tid, uten at betydelige andeler av de mer attraktive beiteplantene blir overbeitet og går ut. I områder der det satses mye på verdiproduksjon på furu, bør uttaket på dette treslaget ikke overskride 30 %. Det vil også da bli noen beiteskader, men for større områder blir det ikke over det akseptable.

Resultat

Uttaket i % av tilgjengelig vinterbeite på de ulike treslagene for siste år og for taksten i 2020.

	Furu		Gran		Bjørk		ROSV		Einer	
	2024	2020	2024	2020	2024	2020	2024	2020	2024	2020
Øst	78,3	72,1	0,5	0,0	25,5	24,9	73,4	69,2	40,5	43,3
Nord	84,8	50,9	0,7	0,4	22,2	24,8	75,4	68,5	14,8	10,0
Sør	46,0	42,4	0,1	0,2	15,4	9,7	60,9	61,1	6,7	0,0
Sør-Aurdal	71,3	61,8	0,4	0,2	20,0	16,5	69,8	65,9	22,6	16,7

Elgbestanden i område var svært stor for noen år siden (1990-2000). Beitetrykket var svært hardt og skogskadene på furu var omfattende. Stammen ble kraftig redusert før avskytingen avtok og stammen vokste kraftig (2003-2008). Siden har bestanden vært stabil.

Beitet har de siste åra vært hardt og beiteplantene er blitt holdt nede, særlig på østsiden. Beiteuttaket i de ulike områdene varierer i dag en del, men er generelt for høyt. Dagens bestand av elg bør reduseres noe for å bli forsvarlig og bærekraftig. Dette gjelder særlig øst for Begna.

Bakgrunn

Lovverk

Kommunen er lokalt ansvarlig for å legge til rette for forsvarlig elgforvaltning ut fra samfunnsmessige forhold innen gjeldende lovverk. Vi nevner her:

Viltloven § 1

- *Viltet og viltets leveområder skal forvaltes slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.*

Forskrift om Forvaltning av hjortevilt § 1

- *Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.*

Sør-Aurdal kommuner

Totalarealet i Sør-Aurdal om lag 1 100 km². Tellende areal for elgjakt er i det meste av arealet. Minstearealet for elg er i lokal forskrift satt til 4 000 daa sør i kommunen og 6 000 daa for resten. Ut fra disse arealene kan kommunen regulere minstearealet opp og ned med inntil 50 %.

I denne taksten var målet å finne beiteutnyttelsen i elgens viktige vinterområder. Ut fra lokal kunnskap, ble bare skogarealet under ca. 700 - 750 moh. regnet med. Noen av forrige takst høytliggende bestand mellom 700 – 800 moh. ble trukket ut ved taksten i år, da disse arealene brukes lite av elgen på vinteren. I andre årstider kan elgen bruke betydelige arealer godt opp over denne høyden.

Det taksete arealet strekker seg fra 200 moh. nede ved Begnas nedre løp. Dalen er relativt flat nordover, men den er relativt trang med stor sett bratte lier som stiger opp til 5-600 moh. Middel årsnedbør ligger på om lag 670 mm. Tørke er enkelte år begrensende faktor for beiteveksten.

Elgens trekkmonster

Begna og dalføret med bebyggelse, dyrkamark og veger vil til dels dele kommunenes elgstamme i to adskilte deler. Samtidig vil det være betydelig utveksling av dyr både vestover mot Hallingdal og østover til Etnedal og Land. Det er betydelig vandringer i nord-sør retning på begge sider av dalen.

Elgens arealbruk i regionen preges stedvis av et sesongtrekk på senhøsten og tidlig-vinteren fra høyereliggende områder til vinterbeitene i de lavereliggende områdene. Mange dyr samles normalt i østsiden. Det skylles noe mer furu på østsiden, men også noe mindre snø enn på vestsiden. En del av elgene vil på våren, sommeren og høsten følge etter utviklingen i vegetasjon oppover i høyden.

I de senere årene har Valdres og Hallingdal arbeidet sammen for å skaffe informasjon om elgens bevegelser mellom de to dalførene. Den gir bra innsikt. Det er ikke foretatt systematiske sportellinger i området.

Skogskade

Valdres har for en stor del en geologi med relativt næringsfattig fjellgrunn og løsavsetning. Det gir naturlig barskog med overvekt av gran på det meste deler av arealet. Furu vokser enkeltvis og i bestand spredt over det meste av Sør-Aurdal, men rene furubestand av bra kvalitet finnes mest på østsida av dalen.

Skogeiere har normalt satsset på foryngelse av furu gjennom frøtrestilling. Men med den store elgstammen de siste 10-årene, har det sjelden gått bra. Beiteskadene på furuforyngelsen har i flere 10-års tid vært så store i takstområdet, at mange grunneierne har kviet seg for å hogge og å investere i foryngelse av furu. Noen skifter i stedet over til gran på furumark. Dette har over noen år gitt redusert beitetilgang og større skader på den furuforyngelsen som ble forsøkt etablert.

I noen ungskogbestand av gran ble det registrert noe toppbeiting, men omfanget var relativt lite. Skadene på beitede granplanter er ofte dobbel- og trippeltopper og redusert framtidig tømmerkvalitet.

Innmarkskade

Både vår, sommer og høst trekker en del elg inn på innmark og grasmark. Det gjelder særlig jorder i skogområdene oppe i lisdene, men stedvis også nede i dalen. På enkelte arealer er skadene store og avlingene betydelig redusert.

Elgføring

Tidligere år ble det på et par steder lagt ut rundballer for hjort, der også noen elger har samlet seg. På grunn av skrantesjuka ble det de siste vintrene innført foringsforbud.

Trafikkskade

Hvert år skjer påkjørsler av et betydelig antall hjortevilt i Begnadalen. Av elg blir det årlig påkjørt noen dyr i kommunen. Særlig er E16 utsatt, men noen påkjørsler forekommer også på bygdeveger og skogsbilveger.

Jernbanen ble lagt ned for mange år siden.

Andre beitetakster og registreringer

Dette er den andre systematiske beitetakster i kommunen som Hårstad Naturforvaltning har gjennomført. Det er arbeidet etter samme system og instruks som taksten i 2020. Selv om alle takstbestandene ikke er helt identiske, er sammenligningen mellom disse to takstene meget interessant.

Flere kommuner i Valdres og Hallingdal hadde i perioden 2012-2015 regionalt samarbeid om felles elgforvaltning gjennom prosjektet «Valhall».

Faun Naturforvaltning foretar hvert år etter jakta en aldersregistrering og bestandsvurdering på oppdrag for Sør-Aurdal kommune. Denne er grundig og nyttig, og den gir bidrag til en kontinuerlig overvåkning av elgstammen.

Faglig innledning

Beite-behov

Som andre viltarter, er elgen fullstendig avhengig av mat med tilstrekkelig kvalitet og i tilstrekkelige mengder. For elgen i det meste av Norge, er vinteren flaskehalsen med lite og dårlig beite. Forskningsprogrammet *Elg-Skog-Samfunn* fant at i middel på vinteren trenger elgene disse mengdene rå beitekvist av bra kvalitet hver dag:

Voksen okse:	15 kg
Voksen ku:	12 kg
Åring:	10 kg
Kalv:	7 kg

Beite-prioritering

Elgen er meget bevisst i sitt beitevalg og tar sitt vinterføde ut fra fordøyelighet, energi- og proteininnhold og smakelighet. Prioriteringene varierer noe i ulike strøk av landet og for ulike dyr, men for indre Østlandet gjelder normalt:

1. prioritet: Rogn, osp, selje og vier
2. prioritet: Furu og einer
3. prioritet: Bjørk
4. prioritet: Gran og or

På vinteren beites bare siste årsskudd. Ytterste del av skuddet er mest næringsrik, da det har større knopper og relativt mer fordøyelig bark.

Beite-høyde

Elgens rekkevidde for beiting er avhengig av snødybden. Når snødybden er stor, rekker elgen høyere, samtidig som de nederste grenene ligger beskyttet under snøen. I denne taksten ble beitehøyde 0,5-3,0 meter benyttet. Planter lavere enn 0,5 meter blir også regnet med i denne gruppen, når årsaken til den lave høyden er beite av elg.

Sommerbeite

Sommerbeitet består i stor grad av høyvokste urter som geitrams, bringebær, bregner og turt der det finnes. Ut på sommeren går en del av elgen oppover i terrenget for å utnytte det næringsrike beitet på vier innover fjella.

Elgen benytter også i stor grad løvtrærne som sommerbeite. Løvrasping er effektiv spising og gir god mat, særlig på forsommeren. Ved takst av vinterbeitet kan en skille ut hva som er vinterbeite og hva som er sommerbeite.

Høst- og vårbeite

I perioden om høsten, mellom urtevegetasjonens nedvisning og snødekt mark, og om våren mellom snøbar mark og løvsprett, er lyngbeitet svært viktig for elgen. Særlig er blåbærlyng en basisføde. I de mer glisne lisidene med friskere fuktighet, er det rikelig med godt lyngbeite. Mange steder ble det under taksten observert betydelig beiting på blåbærlyngen.

Takstopplegg

Vurderingsområdet

Hele arealet i Sør-Aurdal kommune.

Takstområdet

Etter ønske fra kommunen, ble skogarealet fra om lag 200 meter over havet opp til om lag 700 - 750 meter. Arealene innerst i Vassfaret og Vidalen og et mindre område i sør-vestre hjørne av kommunen mot Øyvasskollen, er utelatt. Det takserte området utgjør om lag 600 000 daa.

Arealer helt inntil bebygde områder ble holdt utenom taksten.

Delområder

I samråd med kommunen ble skogarealene delt i tre delområder. Dette ble gjort for å se om det er forskjell i skogtilstand og elgbeitingen i ulike deler.

Delområder

Øst: Området øst for Begna	15 takstbestand
Nord: Området vest for Begna og nord for Muggedøla	15 takstbestand
Sør: Området vest for Begna og sør for Muggedøla	15 takstbestand
Til sammen:	45 takstbestand

=====

Takstbestand

En relativt stor del av elgens vinterbeite finner den i foryngelsesbestand med en trehøyde mellom 1,0 og 3,0 meter. Takstopplegget undersøker derfor beitetilgang og beiteutnyttelse på et utvalg av disse bestanda.

Ut fra inndelingen av takstarealet, ble det av taksatorene på flybilder valgt ut 15 takstbestand per område. De takserte ungskkogbestanda fra 2020 med fortsatt bestandshøyde under 3,0 meter, ble taksert på nytt i år. Et mål i utvelgelsen var innbyrdes jevnest mulig fordeling av bestanda innen delområdene, uavhengig av eiendom-, vald- og jaktfelt-grenser og uavhengig av bonitet og treslag.

Det ble plukket ut reservebestand til bruk dersom de utvalgte bestandene ikke var egnet. Ansatte i kommunen med lokalkunnskap var behjelpelig med informasjon om uaktuelle bestand.

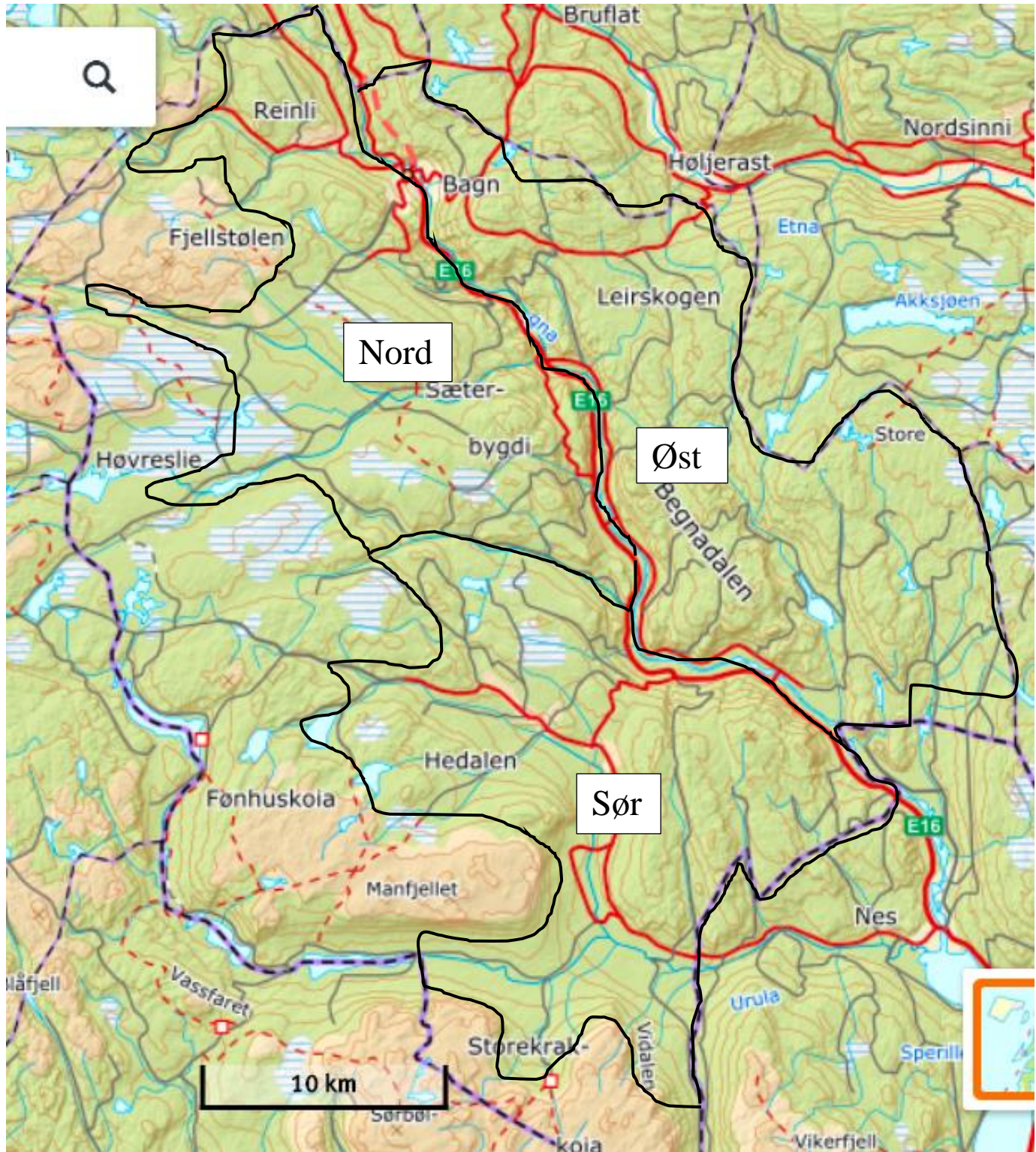
Taksten måtte i enkelte tilfelle flyttes, på grunn av at et bestand var uegnet. Det kunne være:

- Gjenvæksten i takstbestanden var kommet for kort eller for langt
- Ungskogpleie var blitt utført i bestanda de 2-3 siste åra
- Svært hardt husdyrbeite med sterk påvirket elgbeitet
- Området var myrpreget.

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Ønsket areal på takstbestandene var 10 – 15 daa. I noen områder var det kun små aktuelle bestand, og som unntak ble bestand ned til 5 daa. taksert, Der foryngelsesbestandet var større enn 30 daa, kunne en på forhånd utvalgt del av bestandet benyttes.

Takstbestandene ble tegnet inn på flybilder skaffet av kommunen og på M711-kart. Koordinatene funnet med GPS og i systemet med grader med komma.

Kart over takstområdet og delområdene Øst, Nord og Sør

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Takstmetode

Det ble utført elgbeitetakst ut fra beskrivelsen i Skogkurs sitt veiledningshefte. Metoden er utarbeidet av Knut Solbraa, men er senere revidert og utvidet. I tillegg er lagt inn takst av små planter og fordeling på uskadde, skadde og ødelagte planter for furu og gran. Gran blir taksert på samme måte som furu, selv om beitingen er helt forskjellig.

Prøveflater

I hvert takstbestand ble lagt ut ca. 30 prøveflater ut fra systematisk forband over hele bestandet. Bestandsstørrelse ble dividert på 30 for å finne arealet som hver prøveflate skulle representere. Dette arealet tilsvarer avstanden mellom takstlinjene ganget med avstanden mellom flatene langs linja.

Retningen på takstlinjene ble bestemt ut fra en tilnærmet rett bestandskant, som da ble kompassretningen. Avstanden mellom takstlinjene og avstanden mellom prøveflatene i linja ble målt ut med skritt-telling. Det ble satt ned sentrumspåle i prøveflatas sentrum. En sirkel rundt pålen med radius 1,99 m ga en prøveflate på 12,5 m².

Registrering (Se Vedlegg 1. Takstinstruks, bak i rapporten)

Det ble på prøveflata registrert på 5 treslag (-grupper):

- Furu
- Gran
- Bjørk
- Rogn, osp, selje og vier (ROSV)
- Einer

Det ble registrert på hvert treslag:

- Planteantall
- Plante høyde (Gjennomsnitt for alle tellende planter)
- Beiteprosent siste år (Sist) og midlet av beitingen for 2 og 3 år siden (Før)

Furu og gran med høyde 0,5 - 3,0 meter ble ved denne taksten i tillegg fordelt uskadde, skadde og ødelagte planter.

Småplanter av furu og gran under 0,5 meter ble også registrert.

I tillegg ble møkkhauger av elg fra siste vinter og med sentrum innen prøveflata registrert.

Beregninger og framstilling

Utrekningene for hvert bestand, for hvert delområde, for hvert takstområde og for hele kommunen har skjedd i henhold til Skogkurs sitt veiledningshefte og regneprogram.

Tid

Etter kontakt høsten 2023, fikk Hårstad Naturforvaltning oppdraget skriftlig først i april 2024.

Inventeringsarbeidet ble utført fra først til sist i mai 2024. Det ble forsinket pga. unormalt mye snø og sen vår. Arbeidet ble rimelig intenst, da våren kom brått med temperaturer opp mot 25 grader. Det er absolutt ønskelig å taksere før lauvet kommer for langt.

Takstresultatet ble ferdig beregnet og overlevert i midten av juni, mens rapportskrivning er utført i juni, august og august 2024.

Resultater bestand

I henhold til avtalen, blir resultatene beregnet for hver av de tre delområdene. Hele materialet for Sør-Aurdal er så slått sammen.

Areal

	Ant. takserte bestand	Ant. takserte flater	Sum bestandsareal, daa.
Øst	15	431	257
Nord	15	474	295
Sør	15	459	190
Sør-Aurdal	45	1364	702
Middelet per bestand		30,3	15,6

Totalt ble det på takstflatene taksert et areal på vel 17 daa.

Delområdenes middelværdier:

	Bestandsareal daa	Høyde over havet m	Bestands-høyde dm	Bonitet H40
Øst	17,0	400,0	20,3	13,8
Nord	17,0	463,3	19,7	13,4
Sør	13,3	470,0	21,7	13,8
Sør-Aurdal	15,8	444,4	20,6	13,7

Hovedtreslag

Hovedtreslag for framtidsbestanden ble vurdert. Det forutsettes bestandsskjøtsel med henblikk på virkesproduksjon:

	Furu	Gran	Bjørk
Øst	3	12	0
Nord	0	14	1
Sør	2	13	0
Samlet	5	39	1

Markberedt

Det ble vurdert om bestanda var markberedt, men det ble ikke notert, da antallet var relativt lite. For noen få bestand var det tydelig å se at bestanden var markberedt. For andre var bedømmelsen verre, særlig etter beredning med gravemaskin-beredning for 10-15 år siden.

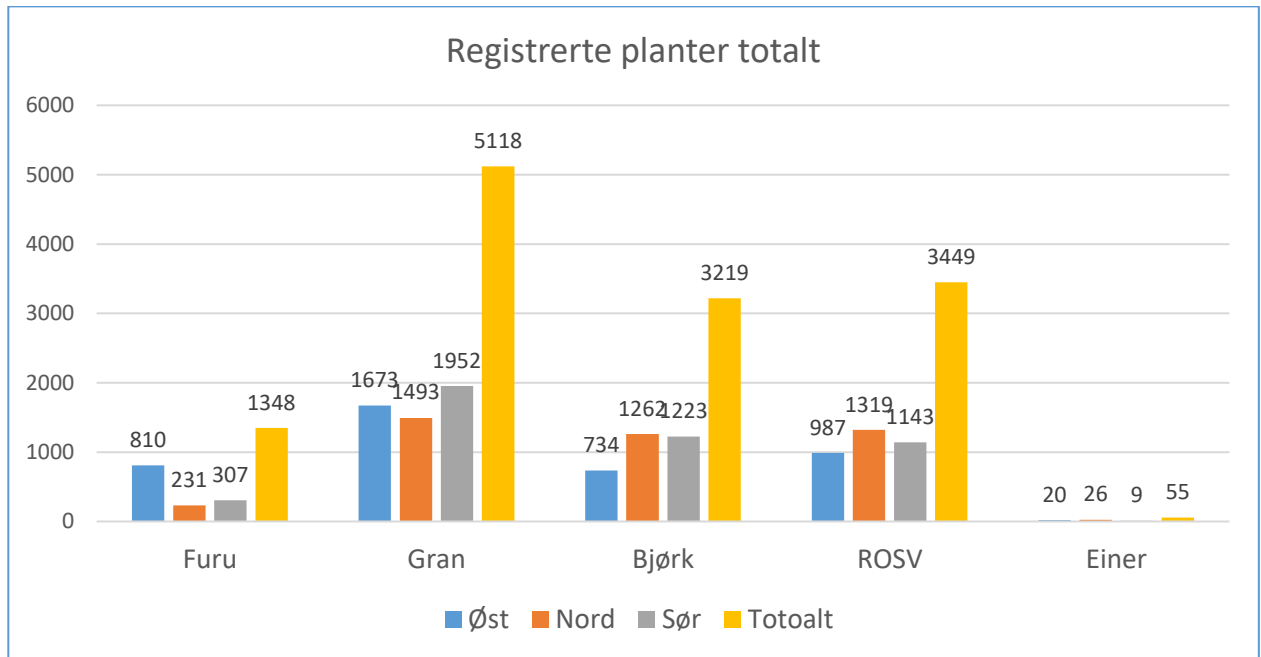
Resultater planter

Plantetall

Det er regnet maksimalt 20 planter av samme treslaget per prøveflate. Flere stammer på samme rotfeste, ble regnet som en plante.

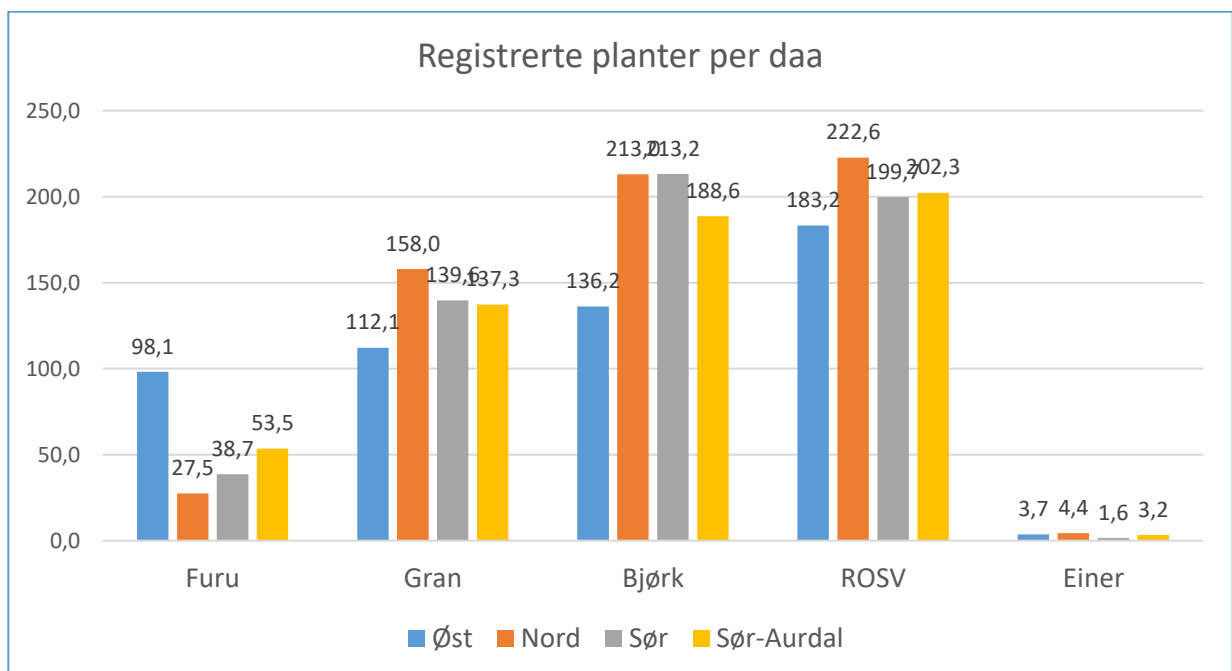
Totalt plantetall

Plantetallet nedenfor er regnet på planter mellom 0,5 og 3 meter. For gran og furu er planter under 0,5 m også registrert.

Totalt registrert 13 189 planter

Planter 0.5-3.0 meter per daa (ødelagte planter ikke regnet med)

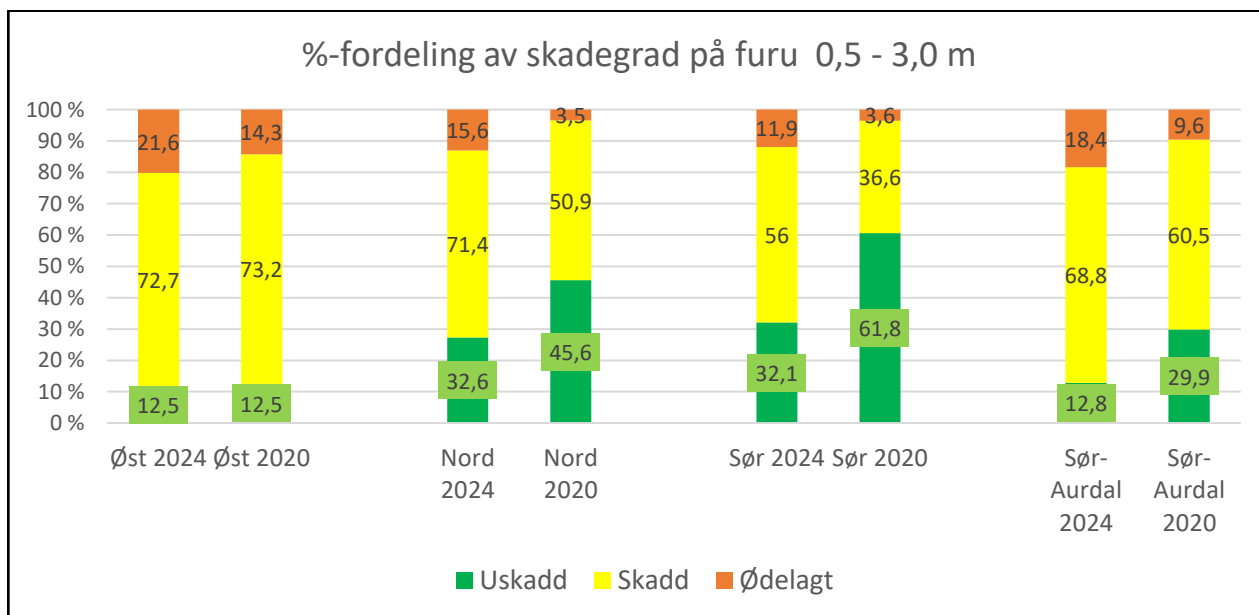
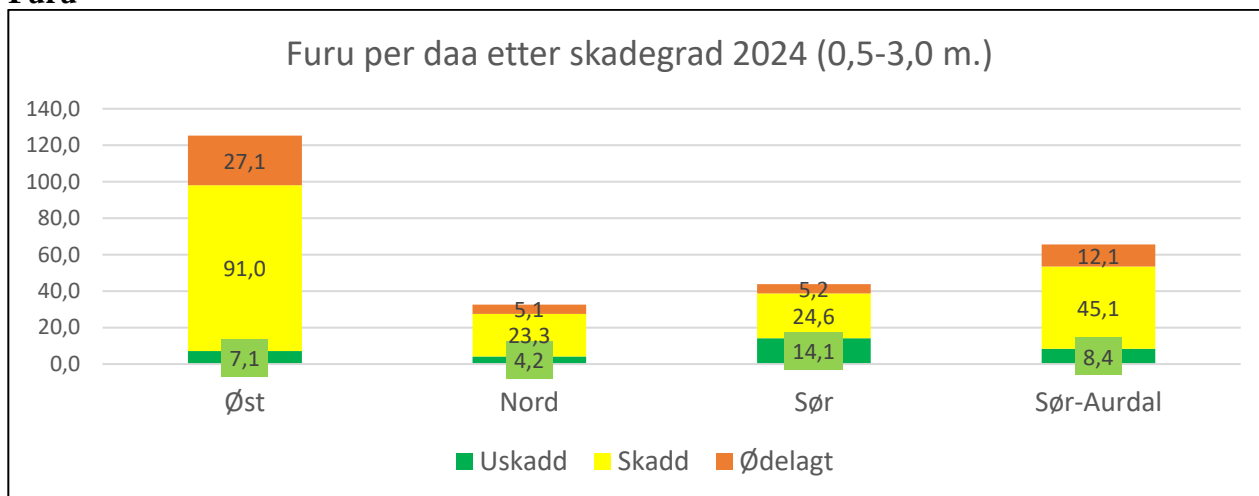
Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Uskadde, skadde og ødelagte planter

For furu og gran ble plantene 0,5 – 3,0 meter delt inn i uskadde, skadde og ødelagte planter:

- Uskadde planter (Lite skadde planter) er uten store beiteskader av elg de 3 siste åra.
- Skadde planter er utviklingsdyktige, men betydelig skadd i løpet av de siste 3 åra grunnet elgbeite:
 - fått ødelagt toppen
 - fått barkgnag på mer enn 25 % av stamme-omkretsen
 - fått beitet bort mer enn 60 % av bar-massen
- Ødelagte planter er stående, men er døende eller døde. Elgbeite er årsaken eller hovedårsaken. Ikke utviklingsdyktig

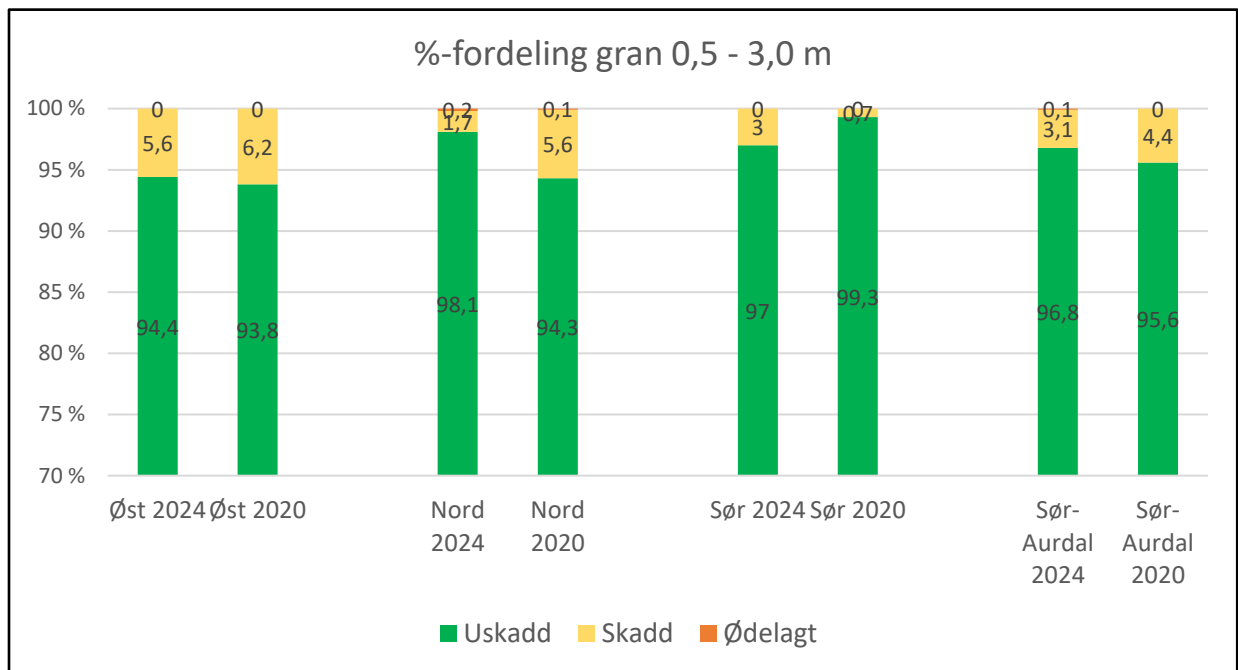
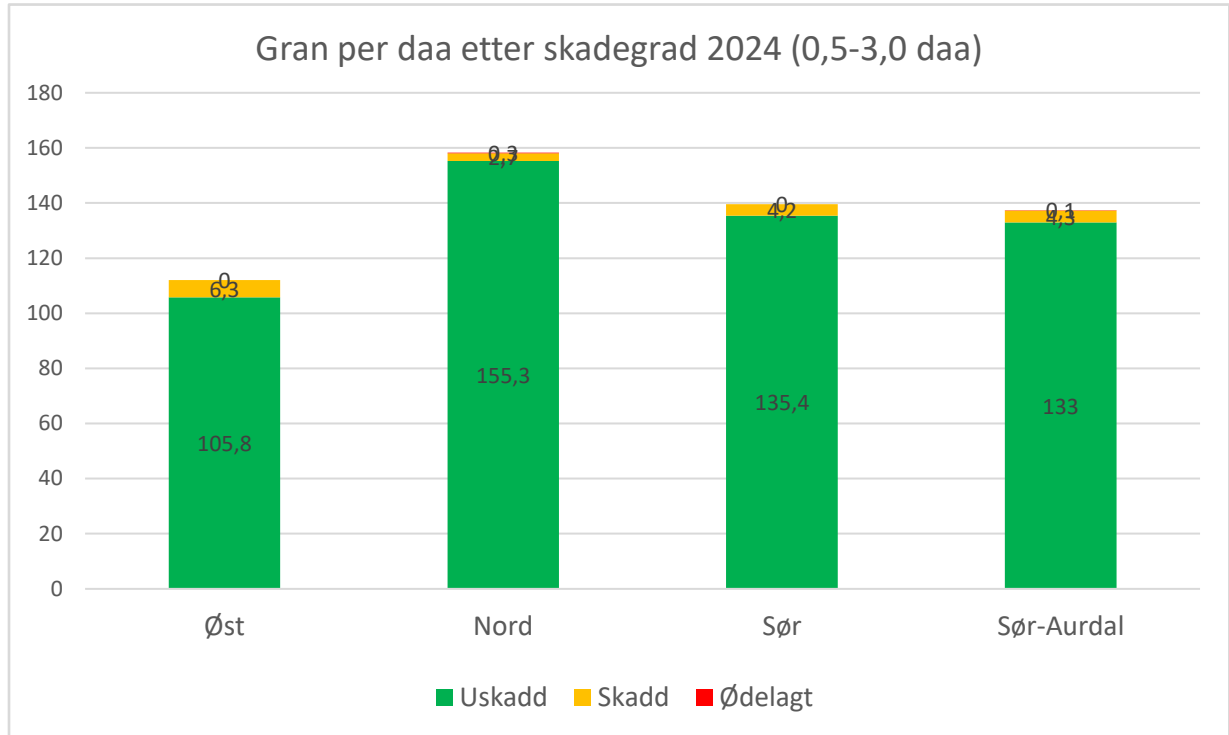
Furu

Den største andelen skadd furu er blitt topp-beitet en eller flere ganger i løpet av de tre siste vintrene. Det er tydelig at beiteskadde trær blir igjen-oppsøkt og beitet hvert år. Det har sin grunn i økt næringsverdi og reduserte antibeitestoffer.

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Gran

I Sør-Aurdal er det normalt grana som dominerer. Stedvis god jordbunn av til dels næringsrike bergarter og normalt tilstrekkelig nedbør, er velegnet for norsk gran. Gran-dominansen er også preget av at lauv er blitt tatt hardt tidligere gjennom beite og bestandspleie.

Elgbeite på grantoppene er generelt et lite problem, men helt lokalt kan det være betydelig. Mye tyder på at noen dyr tar granskudd som en viss andel av føden.

Noen ytterst få granplanter var så hardt beitet gjennom flere år, slik at de er blitt som en busk. Disse ble registrert som ødelagt, da de ikke vil vokse seg til nyttbart tømmer. I tillegg til de beiteskadene som gjennom denne taksten er registrert for de tre siste åra, er en del planter skadet tidligere, og en del planter vil bli skadet de nærmeste årene.

Bjørk

Bjørka trives best på mark med frisk fuktighet. Den er derfor å finne i varierende antall over det meste av området.

Det kan være vanskelig å vurdere antallet bjørk på prøveflata. De stammene som står på samme rot over marknivå, blir i henhold til instruksjonen regnet som en plante.

Rogn, osp, selje og vier (ROSV)

Disse treslagene finnes normalt i stort antall i Begnadalen og de fjellnære områdene. Klimaet er over det meste tilstrekkelig fuktig og jordsmonnet er tilstrekkelig næringsrikt. I skogbruket har tidligere disse lauvtreartene stedvis blitt hardt ryddet. Beiting av husdyr før, og av elg, og stedvis av hjort nå de siste ti-årene, har tatt stort sett alle plantene over knehøyde. I de fleste ungskogbestanda har rogn, osp og selje liten mulighet til å vokse til voksne trær.

Fordelingen mellom ROSV-artene varierer mellom bestand og områder, men stort sett er rogn dominerende. De fleste ROSV-plantene er svært lave, opptil en halv meter. Vier finnes det generelt lite av i foryngelsesbestandene, med unntak der mer rikt vannsig gir næringsrik og jevn fuktighet. Mye av vieren legger seg ned og er nedsnødd det meste av vinteren. Vier finnes stedvis i betydelige mengder over grensen for produktiv skogsmark.

Einer

Einer ble registrert på ca. 20 % av takstbestanda, stedvis i alle delområdene. Særlig på og rundt noen gamle setervoller trives eineren godt og kan komme i rikt mon. Antall einer kan være vanskelig å vurdere og tallfeste, da einerkjerr kan være mer eller mindre vokst sammen fra samme rot. Der ble andelen som eineren dekker av takstflata, brukt til hjelp.

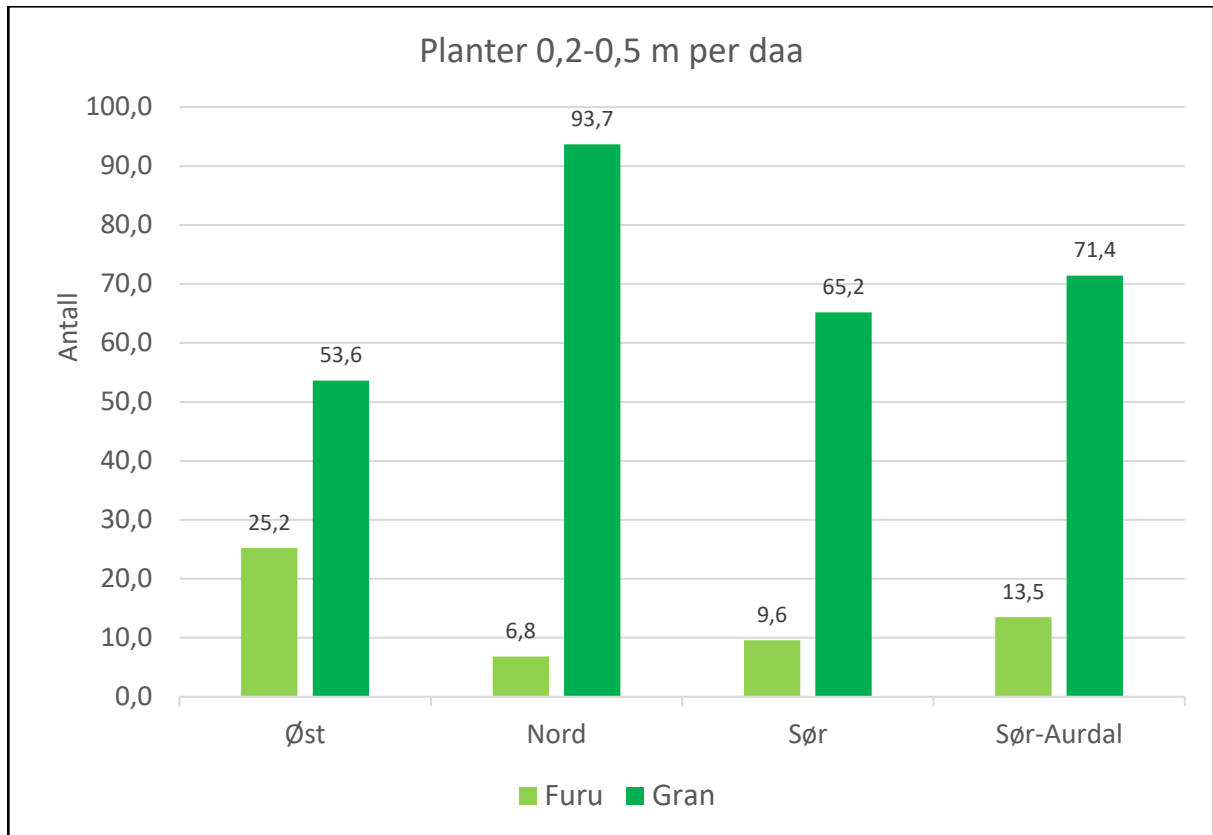
Einer er vurdert som et middels bra vinterbeite for elg, der den er tilgjengelig. Ved større snømengder vil eineren bli presset ned og være utilgjengelig for elgen.

Andre treslag

Gråor og hegg ble ikke tatt med som registrerte treslag i denne taksten, da det er tilnærmet uinteressant som beiteplanter for elg. Hegg ble lite observert, mens gråor finnes stedvis mye av der det er vannsig og frisk fuktighet.

I et par av de utvalgte prøvebestandene ble det observert rødhyll og lerk. Den ble ikke registrert i taksten.

Små-planter ≤ 0,5 meter per daa

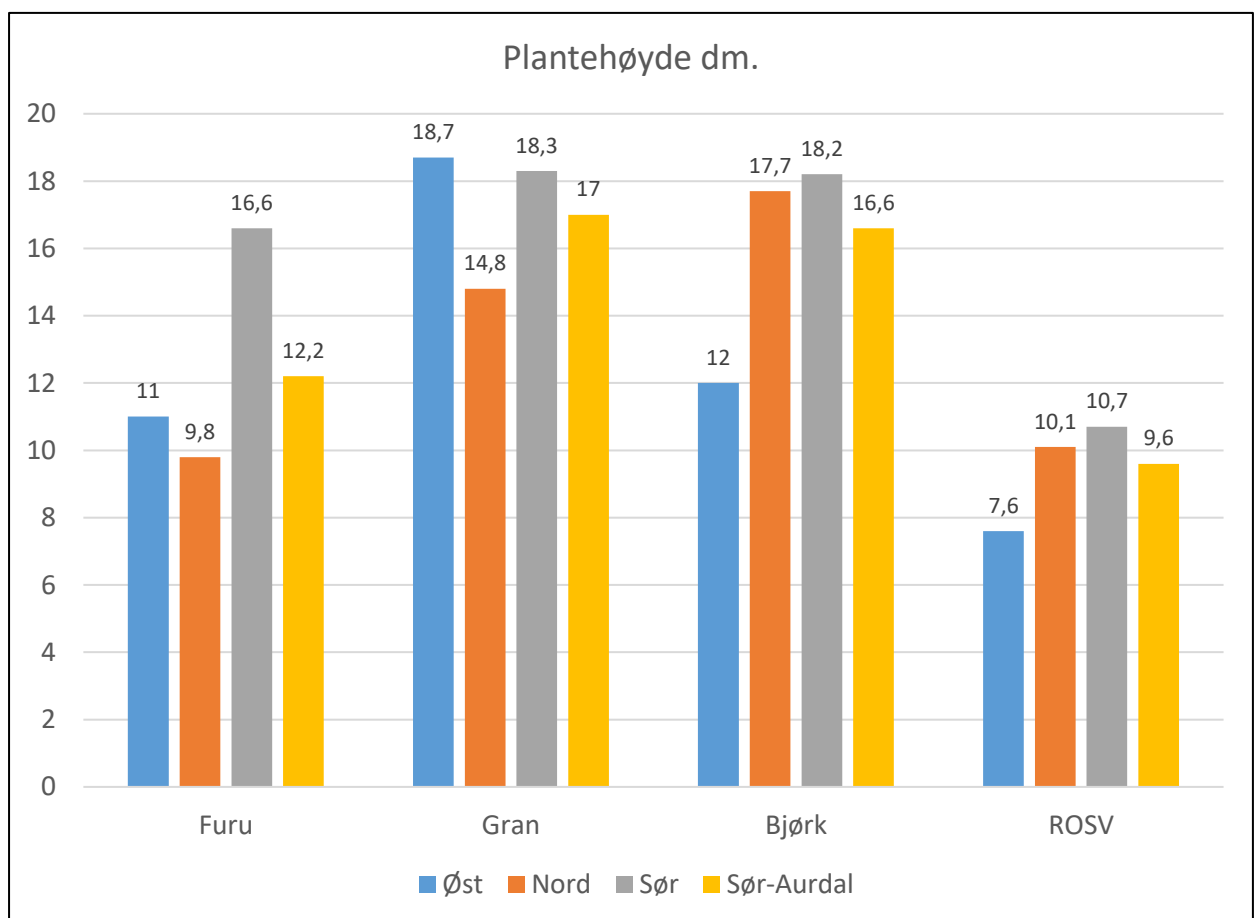
I enkelte takstbestand kommer i betydelig antall småplanter fra naturlig foryngelse. Selv om de ligger etter i utvikling, kan de i noen grad supplere en glissen foryngelse.

Furuplanter som på grunn av elgbeite hadde høyde under 0,5 meter, ble regnet og vurdert sammen med plante 0,5 – 3,0 meter

Plantehøyde

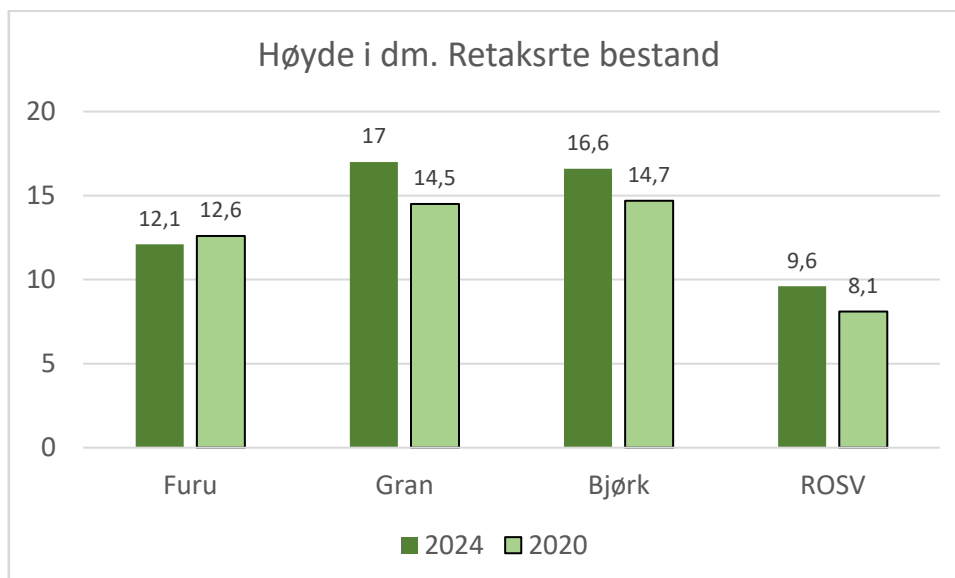
Plantehøyde er gjennomsnittlig høyde på alle de tellende plantene av arten med høyde 0,5 – 3,0 meter. Den måles opp til øverste levende skudd eller gren. Plantehøyden bestemmes av plantenes alder og vekstbetingelser, men for de attraktive beiteplantene, gir den et klart uttrykk for beitepresset.

Plantehøyde i dm.

Plantehøyde i dm for planter med høyde 0,5-3,0 meter. Planter som på grunn av har beiting var under 0,5 meter, ble talt med. For gran og furu regnes med trær i gruppene uskadd og skadd, men ikke ødelagte.

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

I 2024 ble flest mulig av forrige taksflater retaksert. Det er grunnen til at den gjennomsnittlige plantehøyden er betydelig høyere i 2024.

Furu

Ungfuru er bra vinterbeite for elgen, særlig i indre strøk av landet. Den har rimelig god fordøyelighet og smakelighet, og grunnet den store mengder nåler, er den effektiv å beite på.

Furuplantene i tilnærmet hele området er sterkt preget av beite, og den reduserte plantehøyden kan brukes som en indikasjon på intensiteten i elgbeitet. I mange av furufelta ble tilnærmet alle plantene holdt nede på ½ -1 meter. I enkelte bestand hadde ikke en eneste eller bare ytterst få furuplanter mulighet til å kjempe seg over elgens beitehøyde, selv med betydelig skade. I ingen av prøvebestanda kunne furuplantene vokse til tilnærmet et tilfredsstillende furubestand.

Bjørk

I de fleste av bestandene vokste bjørkeplantene opp uten for store beiteproblem. Noen steder ble bjørka hardt beitet, og flekkvis sto den nærmest som en frisert hekk på om lag en meters høyde.

Rogn, osp, selje og vier (ROSV)

Disse planteartene er elgens beste føde på vinteren. De er blitt knallhardt beitet og hadde liten sjanse til å komme særlig over snøhøyden. Stedvis kunne en se hardt beite også på sommeren, slik at plantene stoppet på 3-5 dm noen år, før de døde ut. Det kan, særlig på noe eldre beite, være vanskelig å avgjøre når på året det ble beitet.

Noen brattlendte bestand og deler av bestand var vanskelig tilgjengelig for elgen, og her klarte noen ytterst få av ROSV-planter å vokse seg større. Disse har dratt plantehøyden betydelig opp.

Generelt er vier en lavtvoksende plante, særlig i indre og høyere strøk. Når den i tillegg er svært ettertraktet av elgen både sommer og vinter, var det sjelden å finne eksemplarer betydelig over midjehøyde.

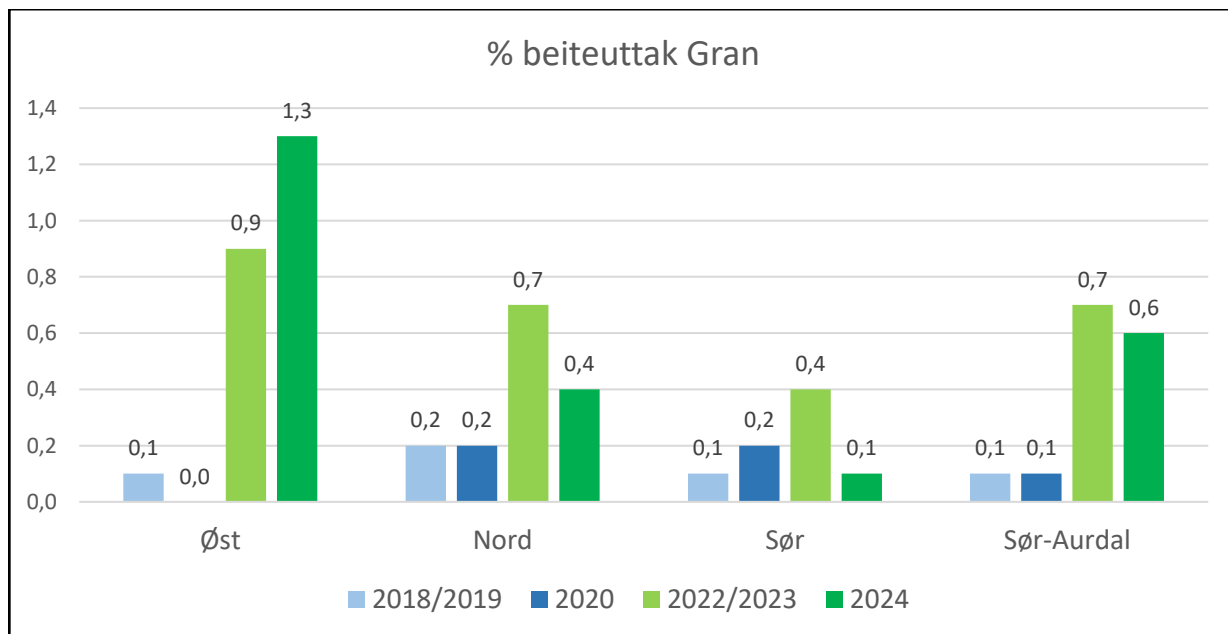
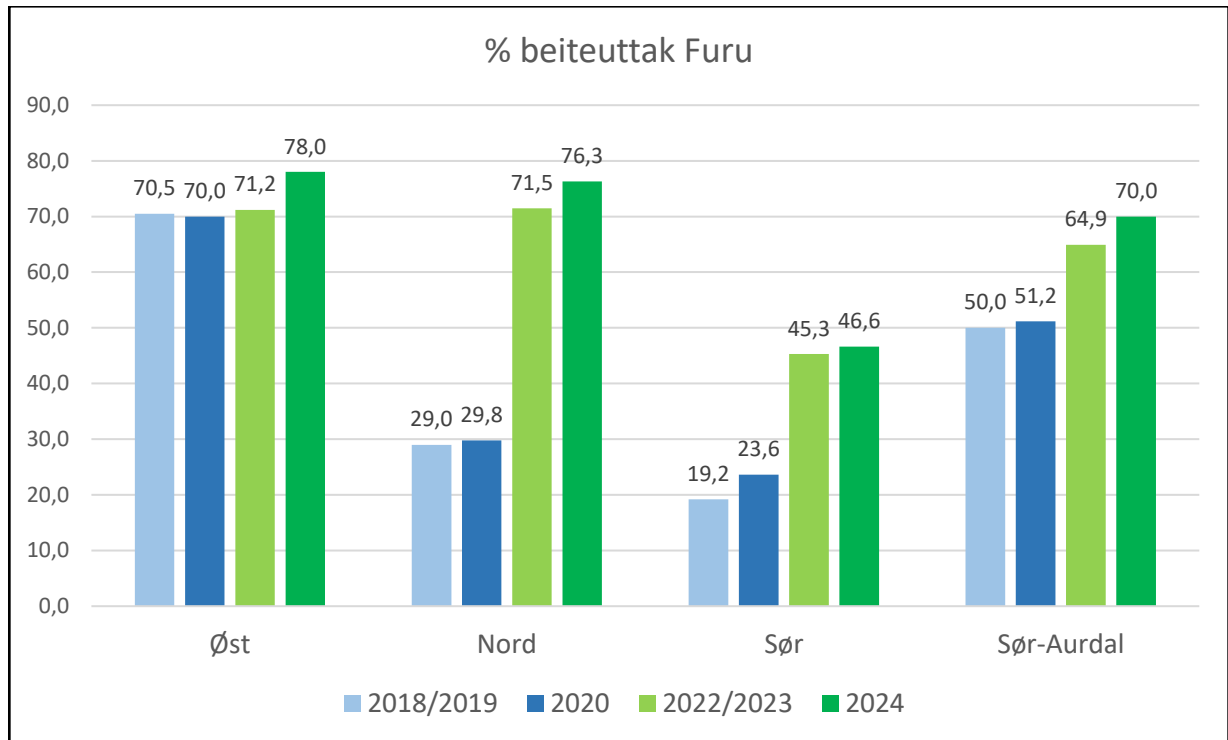
Einer

Der einer ble beitet på vinteren, stopper høyden på omlag ½-1 meter. Noen få stammer har vært mindre utsatt for beite og skader, og på bedre boniteter kan de måle opp til to-tre meter.

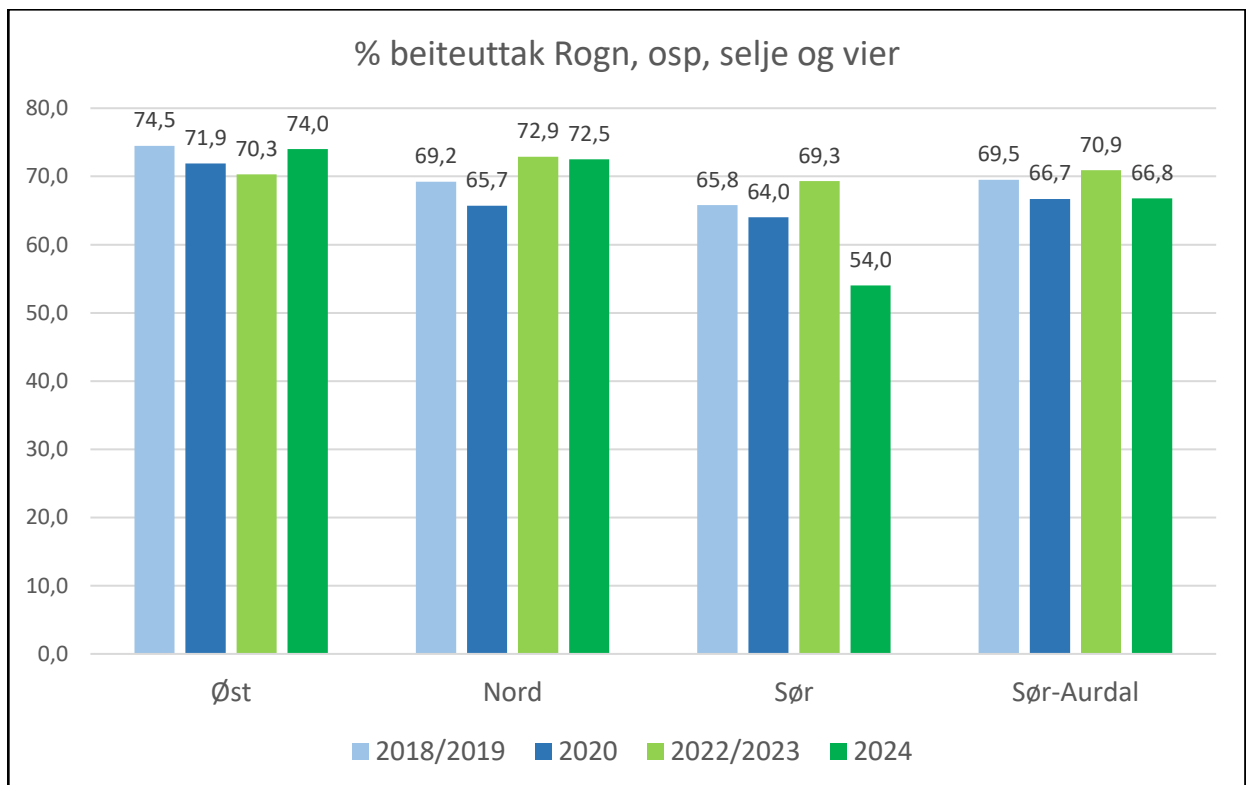
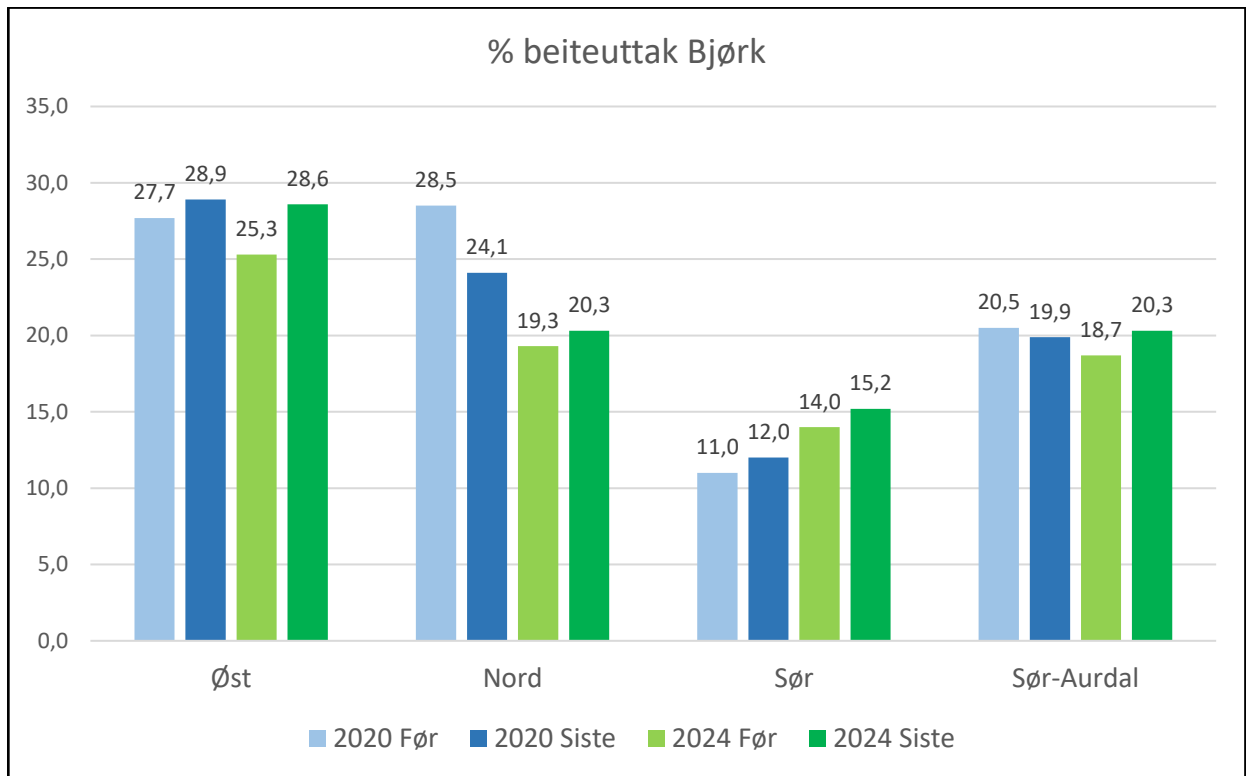
Beituttak

Det registrerte beiteuttaket gjelder bare beite av elg. Det regnes for de ulike treslagene på alle planter innen høydegrensene 0,5 – 3,0 meter. Det noteres som % beitede skudd av antall tilgjengelige skudd da elgen på vinteren var der. Det benyttes 10%-klasser fra 0 til 9. For furu og gran regnes uskadde og skadde planter med, men ikke ødelagte.

For takstene i 2020 og 2024 er det beregnet % beiteuttak både for siste vinter og for midlet for de to foregående vintrene.

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

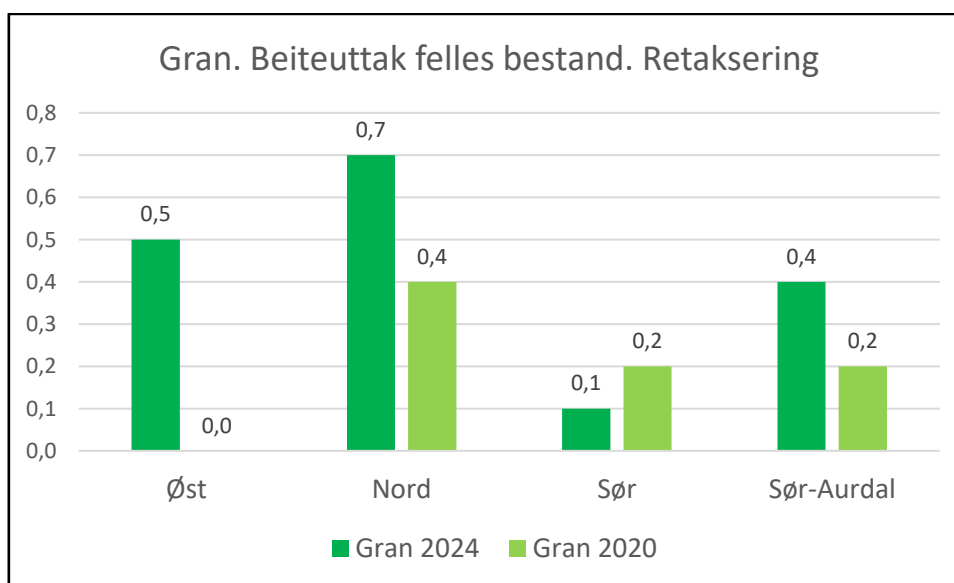
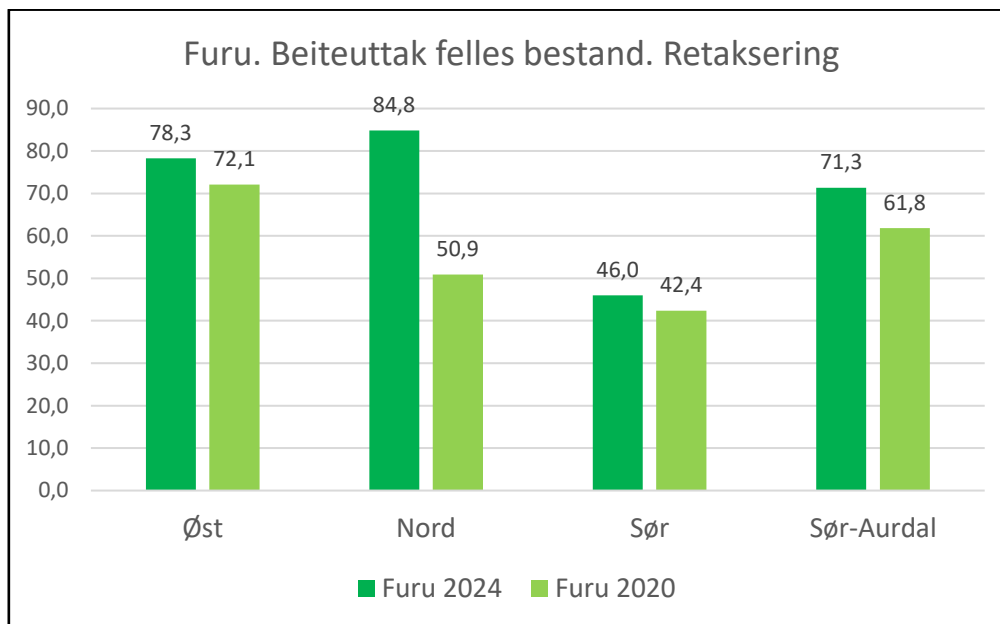

Beiteuttaket viser hvor stor andel av tilgjengelig skudd som elgen har beitet. Det ble vurdert på de ulike planteartene innen prøveflatene med en høyde mellom 0,5 og 3,0 meter. Planter som er under 0,5 meter er tatt med, der den lave høyden skyldes elgbeite.

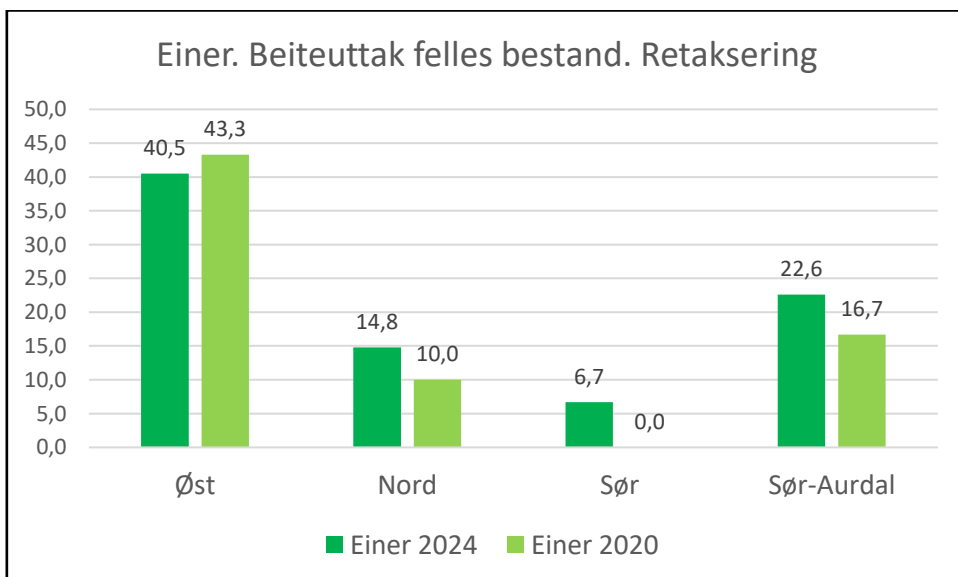
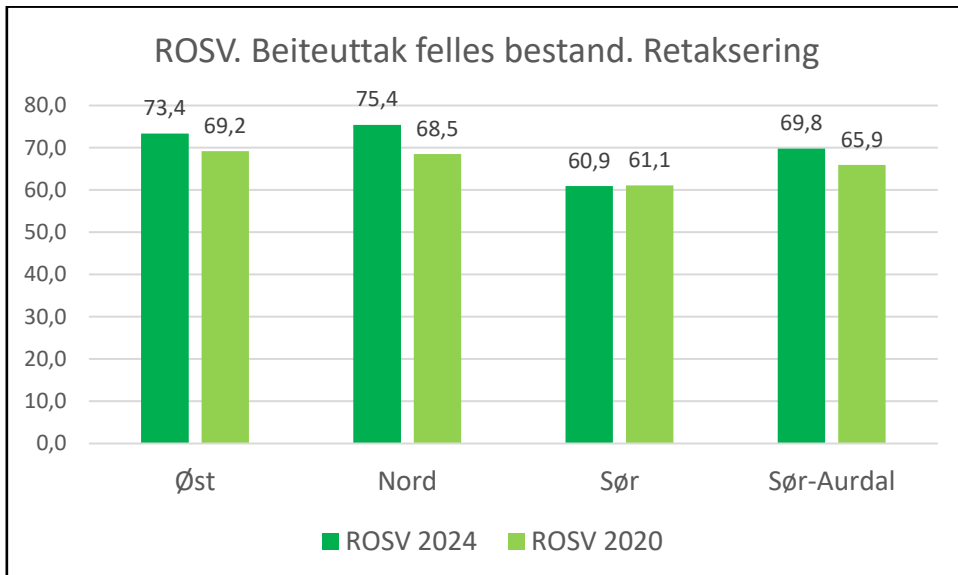
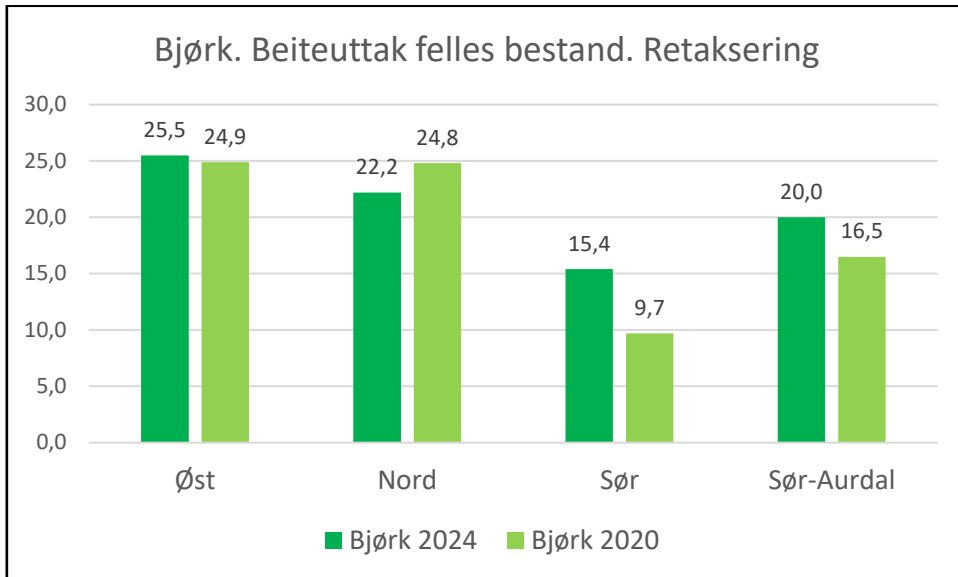
Beiteuttak i felles bestand. Retaksering.

For å kunne få et ekstra godt bilde av beiteutviklingen, ble så mange som mulig av 2020-bestanden takser på nytt i 2024. På de fire årene har flere bestand vokst seg over grensen på 3 meter, og måtte utgå. Antall fellesbestand var i delområde Øst 13 bestand, i Nord 9 bestand og i Sør 13 bestand.

At vi i denne taksten kan sammenligne resultatet med samme bestand fra forrige takst, gjorde det forsvarlig å redusere antall takstbestand fra 60 til 45.

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

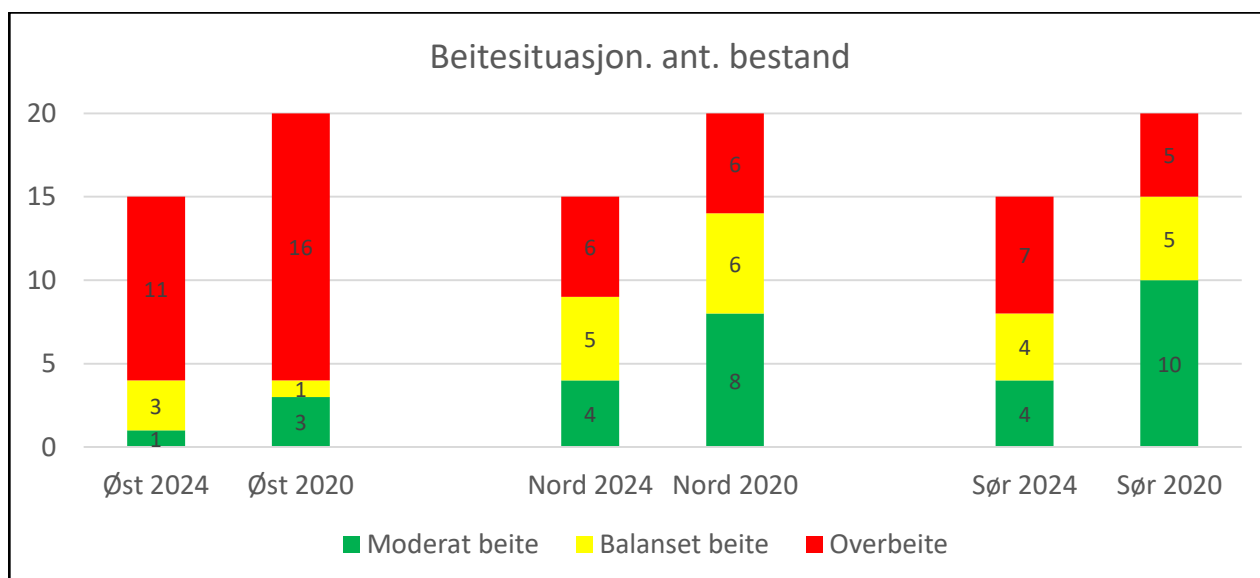
Samlet beiteuttak

Når samlet beiteuttak skal vurderes, må det særlig tas hensyn til hvor attraktivt treslaget er som vinterbeite for elgen. Også denne taksten viser at skudd av rogn, osp, selje og vier blir meget sterkt prioritert av elgen. Furu og einer er bra vintermat og kan være effektiv å beite. Bjørkekvist er også bra næringsrik, men da skuddene er svært tynne, er de svært arbeidskrevende å beite på.

Ved vurdering av samlet beiteuttak, må også tilgjengeligheten av de ulike beiteplantene regnes inn. De mest forekommende treslagene må vektes mest.

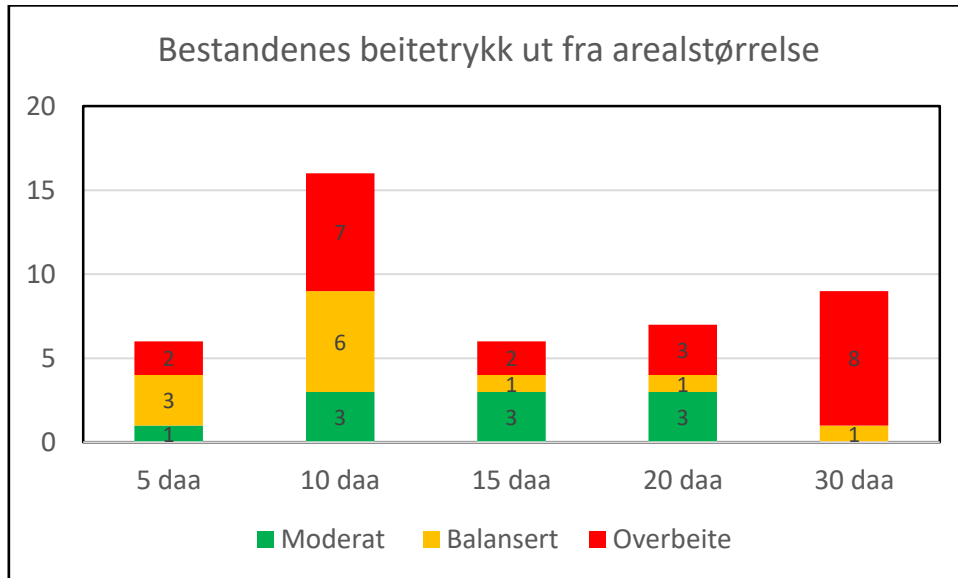
Innen forskningen brukes denne inndeling for graden av beiteuttak på det enkelte treslag:

Beiteuttak	< 15 %	Lite beitet
	16 – 25 %	Moderat beitet
	26 – 35 %	Balansert beitet, stedvis noe overbeiting
	36 - 50 %	Overbeitet
	> 50 %	Sterkt overbeitet

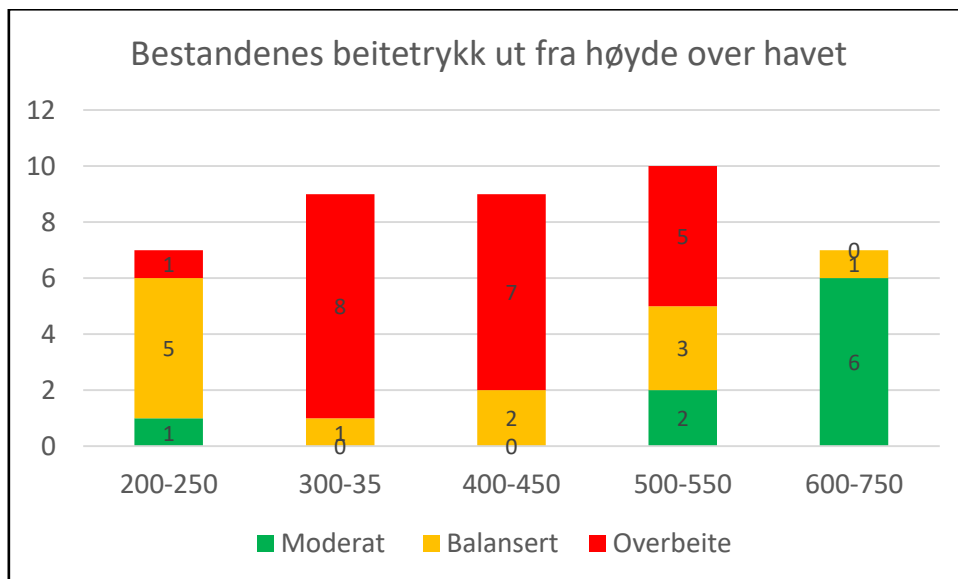

	Moderat	Balansert	Overbeite	Tilsammen
Beite 2024	9	12	24	45
Beite 2020	21	12	27	60

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

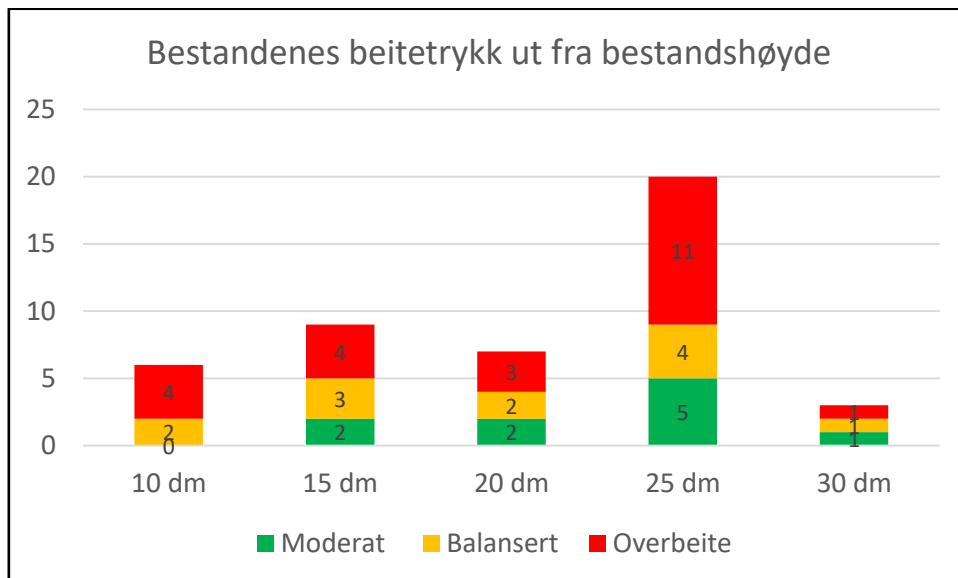

Store bestand virker hardere beitet. Det skyldes hovedsakelig at de registrerte furubestandene var større på areal.

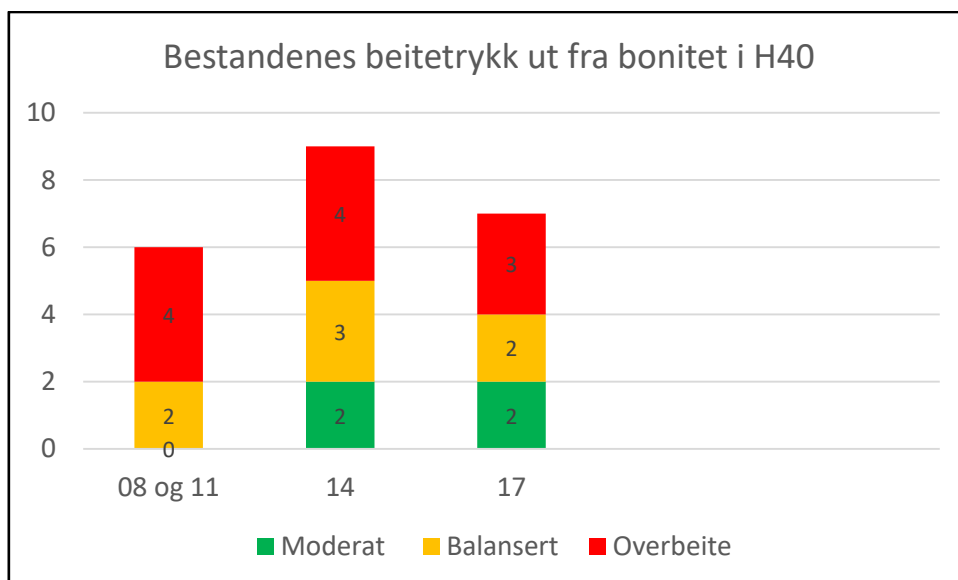

Bestadene i lisdene ble hardest beitet. Noen av de lavtliggende bestandene lå nærmere veg og bebyggelse, mens de høytliggende bestandene hadde mer snø gjennom vinteren.

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

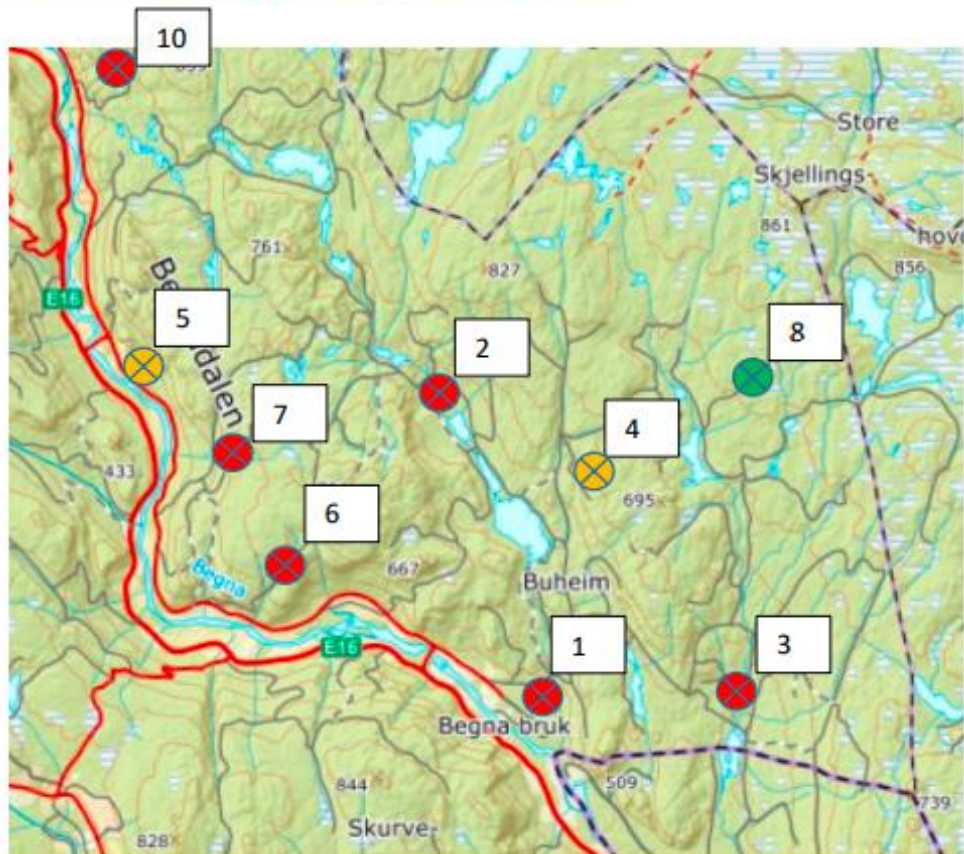
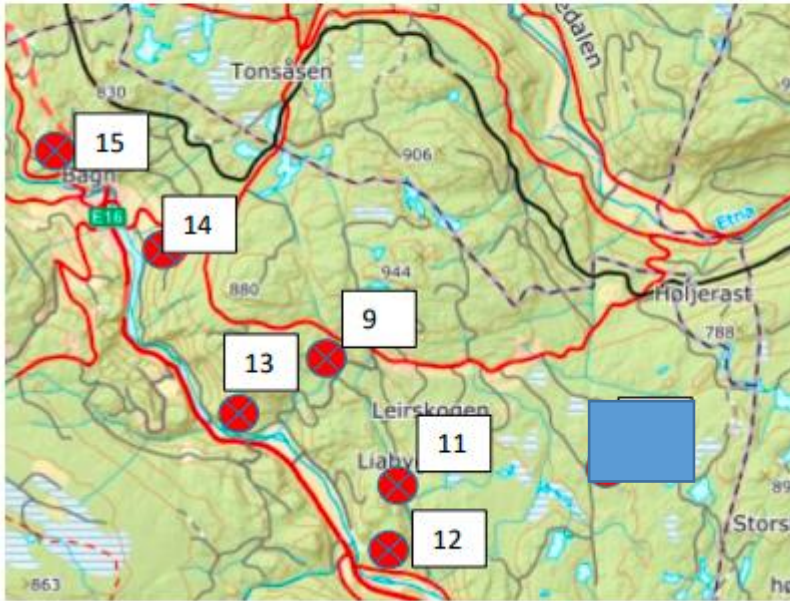
Bestand med ulik høyde blir beitet om lag like hardt. De fleste furubestandene er lave på grunn av hardt beite.

Alle boniteter beites hardt. Alle furubestandene ligger på lavere boniteter.

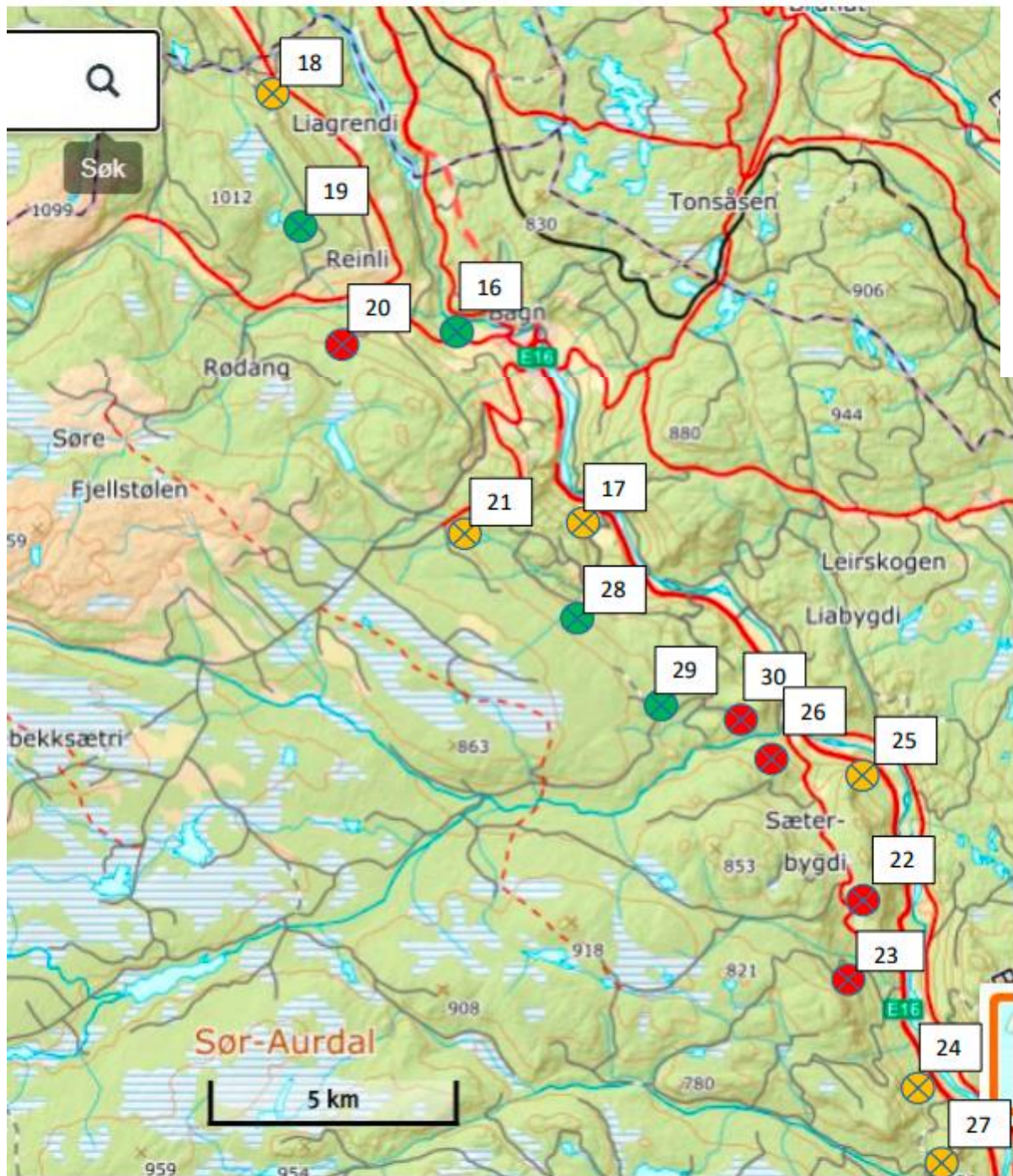
Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Sør-Aurdal Øst

- Moderat beite
- Balansert beite
- Overbeite

Sør-Aurdal Nord

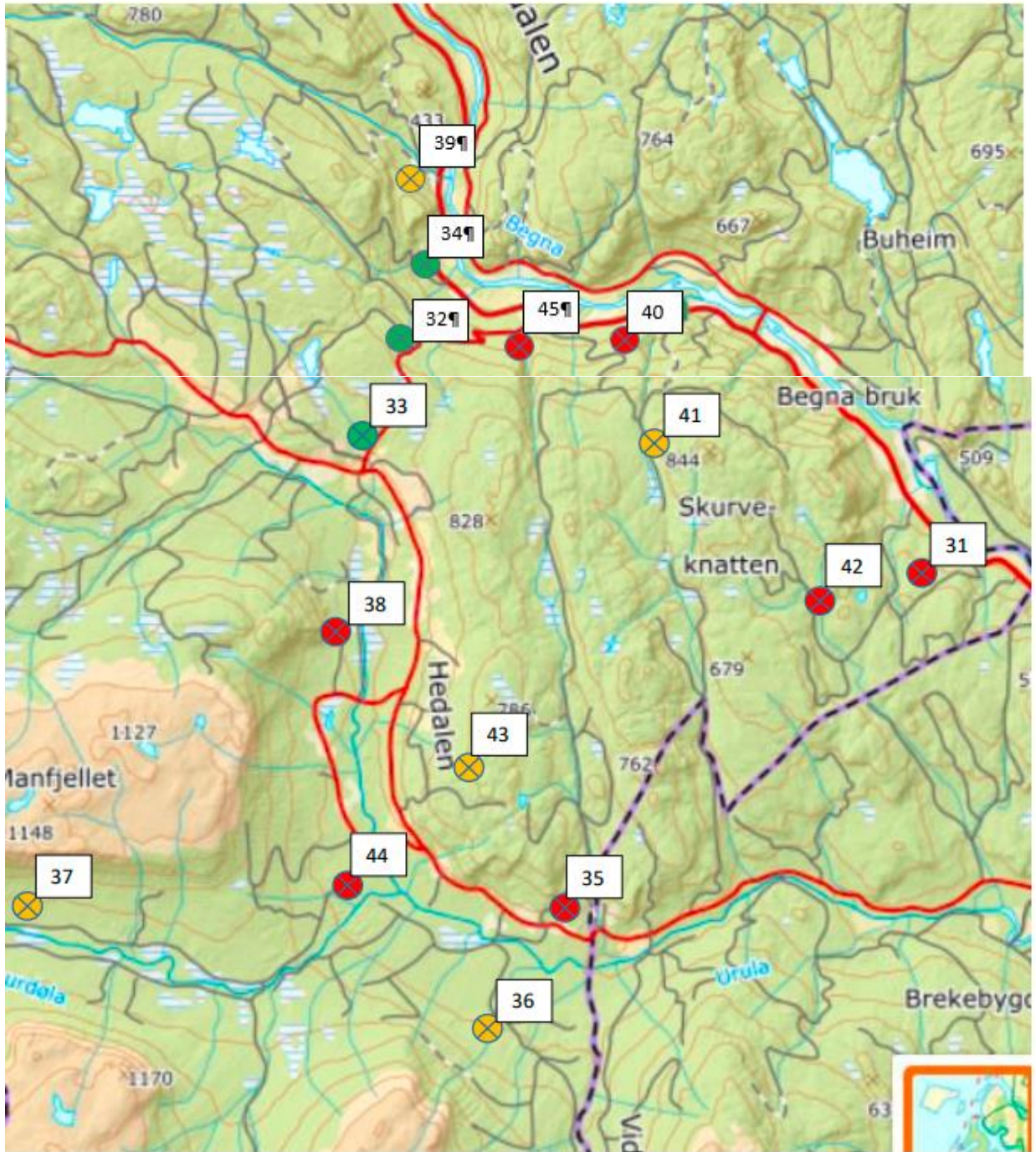

- Moderat beite ●
- Balansert beite ⊗
- Overbeite ⊗

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Sør-Aurdal-Sør

¶

- Moderat beite
- Balansert beite
- Overbeite

Utvikling i beiteuttaket.

I forvaltningen av elg og elgbeite er det svært interessant og nyttig å se utviklingen i beiteuttaket de siste årene. Denne taksten ble derfor laget etter samme takstinstruks som ved forrige takst. Også nå ble eldre beite taksert, på de samme buskene som ble taksert for siste vinters beite: Beiteprosenten ble der vurdert og notert for de to foregående årene i middel.

Taksering av eldre beite er stort sett greit på furu og gran, mens eldre beite på lauvtreartene var noe vanskeligere. Der det var problemer, ble det ofte en vurdering av om beitet de to foregående årene var hardere, like hardt eller mindre hardt enn siste år. Som en ser av tabellen og figuren, har det skjedd noen endringer i beitetrykket.

Enkelte planter og bestand som har hatt moderat beite før, men ble nå sist vinter tatt betraktelig hardere, mens for andre var det motsatt. Utviklingen i beitetrykket for de enkelte bestand vil naturligvis variere en god del etter hvor elgene stopper og hvor lenge de blir stående. Derfor må en bruke resultatene for større områder for å få pålitelige tall og trender.

Andre skader på plantene

Barkgnag

Bark er normalt nødbeite for elgen, men barkgnag på stammene kan forekomme på flere treslag. Osp, rogn og selje er mest utsatt der de finnes som trestammer, men også furu og unntaksvis også gran og gråor kan barkgnages. Under taksten ble det oppdaget bare noen ti-talls tilfelle av barkgnag og da mest på yngre furu og på de få, litt større ROS-plantene med høyde 4 – 8 meter.

Hjorten bruker bark i større grad enn elgen. Det er vanskelig å se forskjellen på elg- og hjortegnag, Men hjorten har mindre tenner og gnager normalt noe lavere. Ved barkgnag var vi derfor særlig oppmerksom og lette bevisst etter hjortemøkk.

Feieskader

Feieskader på busker og trær finner en spredt over kommunen. Da det i beitetaksten kun er beite som er interessant, ble ikke feiing registrert.

Fysiske og klimatiske skader

Store mengder tung og hard snø er en utfordring for unge planter, og særlig i høyereliggende områder ble det siste vinter betydelige skader med knekking og nedbøying av stammen.

Frostskader fant vi relativt lite av, både fra forrige år og fra tidligere. Det forekommer stedvis på gran i forsenkninger i høyere strøk.

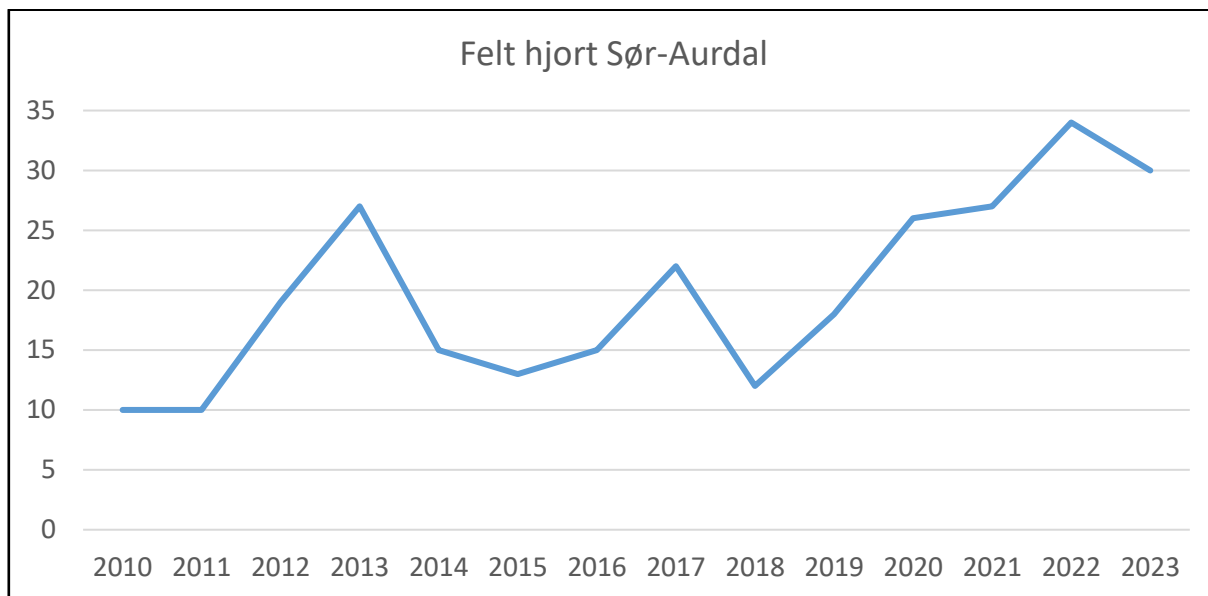
Biologiske skader

Noen spredte lusangrep ble registrert, men med liten betydning for plantenes vekst og helse.

Stedvis bidro snøskytte til problemer og død for unge furuplanter. Særlig der hardt beite svekker plantene og hindrer veksten opp over snøhøyden.

Andre beitende dyrearter.

Hjort finnes det nå over det meste i Sør-Aurdal, men mest sør-øst i kommunen. I middel de siste åra skytes det en del hjort, vanligst som en bifangst i elgjakta, men også noe ved »bøjjakt». Bestanden har vært relativ stabil eller svakt økende de siste 10 årene, vurdert ut fra fellingen.

Det er usikkert om det er markerte sesongtrekk for hjort i område, men en del familiegrupper og enkeltdyr har sitt vinterområde her. Hjorten vil i større grad overvintre i de mest snøfattige, gjerne bratte lisider med eldre skog. Den har der mulighet til å beite lyng i en lengere periode. Elgen har mer opphold og beite i foryngelsesfelter.

På vinteren med snødekt mark, er det et visst overlapp i beite mellom elg og hjort. Bitemerkene og beitemønsteret på kvistbeite kan det være noe vanskelig å skille artene. En ser da etter visittkort i form av møkkhauger. I flere takserte bestand ble det funnet en del møkk fra hjort. Elgen er betydelig større og mer langbent, og vil rekke høyere opp enn hjorten. Beite og skade forårsaket av hjort, utgjør en liten del i forhold til elg, men er stedvis å regne med. Det gjelder også sommerbeite på små ROSV-planter som blir holdt nede på 2-4 dm.

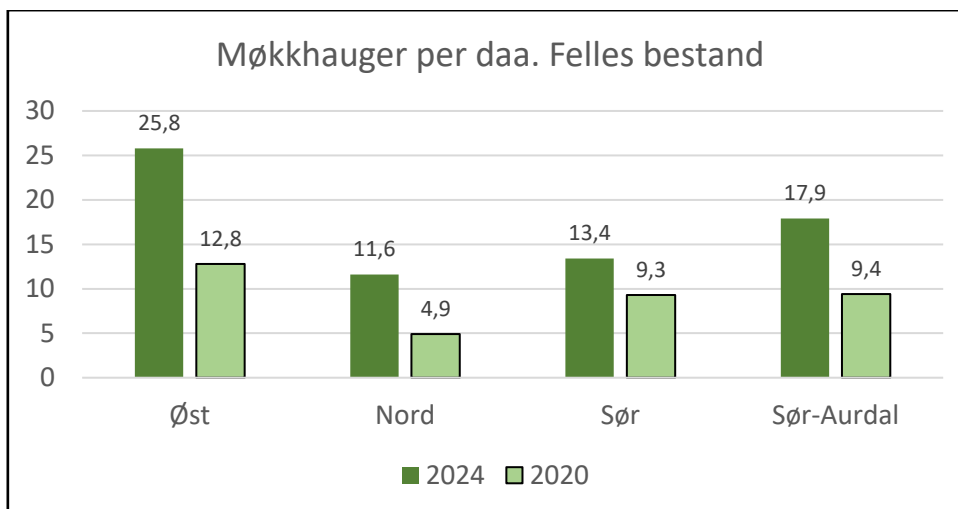
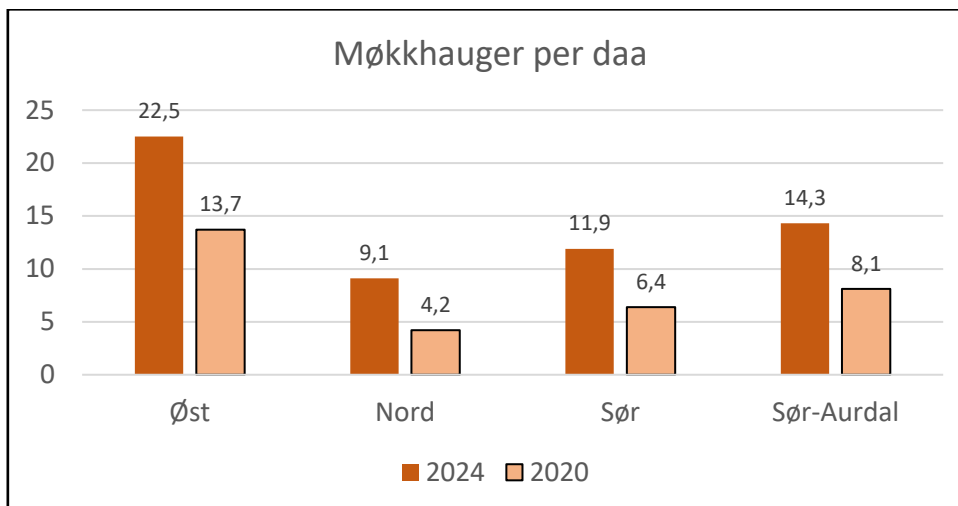
Hare har rike forekomster i delene av område, og med mye snø kan den beite opp til 1 – 1½ meter. Harens bitt på skudd og løvkviser er lett å skille fra elgens ved at snittflaten er jevn og slett som skåret i 45° med kniv, mens elgen river av eller knekker skuddet, og snittflaten blir fliset. Totalt sett er harebeitet ubetydelig.

Husdyr, som storfe og sau, går på utmarksbeite både i noen inngjerde områdene og mer fritt i større skogområder. Der husdyrbeitet er mest intensivt på sommeren, vil både sommerbeitet og vinterbeitet for elgen bli betydelig påvirket. Både sau og storfe beiter betydelig på ROSV-artene. Et par planlagte takstbestand ble flyttet pga. hardt husdyrbeite.

Møkkhauger

Møkkhauger er interessante i beitesammenheng, da de forteller mye om hvor mange elger som har stått i takstbestandene på vinteren og hvor lenge den har stått der.

Møkkhaugene var rasjonelle å telle som en del av taksten. Siste års hauger med sentrum innenfor prøveflatesirkelen ble talt med. Tidligere års møkkhauger er svært usikkert å finne og å tolke, så de ble ikke talt i denne taksten.

Antall dager som elgene går på vinterkost variasjonen betydelig, men kan normalt regnes til 120 dager. Vinteren 2023/2024 var unormal lang. Mye snø kom i høyden allerede først i november, og bart av betydning ble det først helt sist i april. Elgen gikk derfor på vinterbeite nesten 1 måned lenger enn vanlig. Det gir mer møkk nå enn ved forrige takst.

Forskning har vist at elgen i middel slipper ut 16 møkkhauger per døgn.

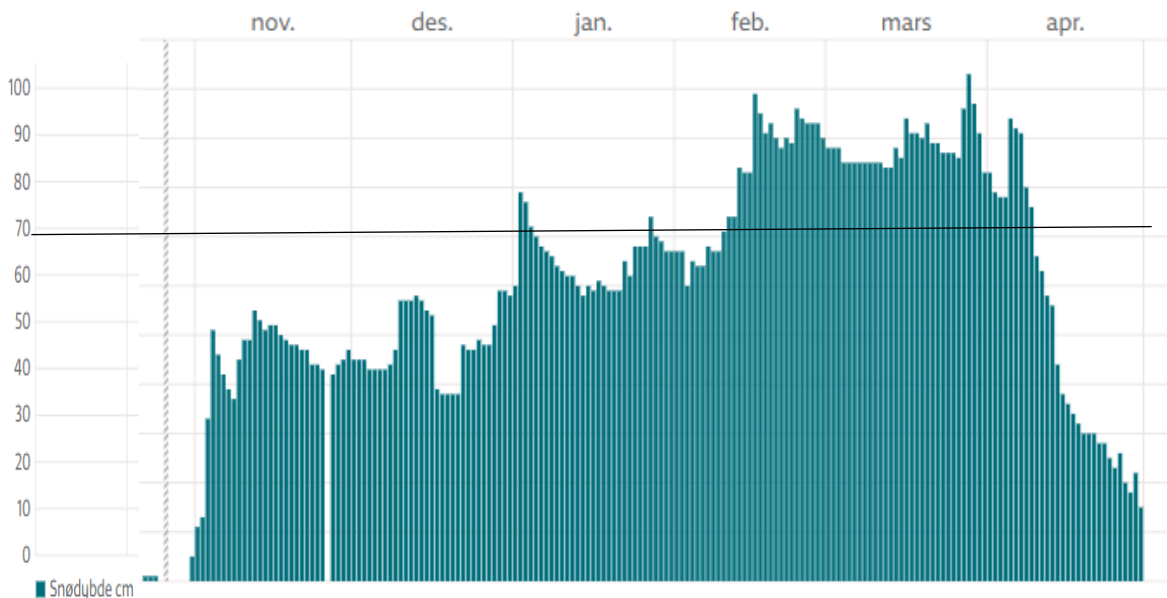
Antall møkkhauger har økt mest i de bestanda som ble taksert for fire siste åra. Det skyldes også at trehøyden er blitt større og plantene har gitt mer tilgjengelig beite.

Taksten viser helt klart at det har stått mye elg i hele kommunen, men absolutt mest i Øst. Antall møkkhauger her er av det meste Skogkurs og Hårstad Naturforvaltning har registrert.

Snødybde

Tidspunktet for snødekke om høsten i de fjellnære områdene avgjør når de fleste elger trekker ned i dalsida og til takstområdet. Høsten 2023 la snøen seg opp på åsene i store mengder helt først i november, og med uvanlig sen vår i 2024 ble det ikke rimelig bart før sist i april.

Snømengden på vinteren har stor betydning for elgens beitehøyde på trær og busker. Med mye snø er de laveste grenene bøyd ned og nedsnødd, og de er dermed utilgjengelig. I liten grad vil elgen grave i snøen etter føde. Med mye snø, kan elgen rekke opp en del desimeter høyere enn ellers. Metrologisk institutt sine målinger viste at snømengden i høyere strøk gjennom vinteren var noe større enn normalt.

Snødybde i Reinli i Sør-Aurdal 2023/2024

Takstområdet på østsiden av dalen har mange av takstbestanda i solhelling. På våren blir det normalt tidlig bart i de nedre delene av terrenget, og elgen går da over til lyngbeite.

Etter som snøen og den nye vegetasjonen kryper oppover og det spirer, vil mange av elgene trekke etter for å utnytte det friske og lettfordøyelige beitet. Ut over sommeren og høsten vil det ferskeste beitet finnes i nordhellingene opp mot fjellet

Vi har hatt en generell klimaendring de siste 10-åra med en temperaturstigning på om lag 1,5°C. Med en fortsatt økning vil gjennomsnittlige vintre bli kortere og mindre snørik og dermed mindre press på vinterbeite. Det er ikke betryggende å basere seg på, slik at det må legges opp til dagens vintre og ta høyde for noen ekstra harde vintre med års mellomrom.

Skogbruk

En meget stor andel av vinterfødet finner elgen på åpne eller halvåpne hogstflater. Hogstarealet og oppslag av nye planter betyr derfor mye for områdets bæreevne. Hogstkvantumet har vært rimelig stabilt de siste åra, inntil uværet Hans raserte betydelige områder for ett år siden.

Stor betydning for elgbeitet har også skjøtselen av foryngelsesfeltene. Stort sett er elgen bra ivaretatt i Sør-Aurdal, men i noen bestand er unødig mye godt beite tatt ned.

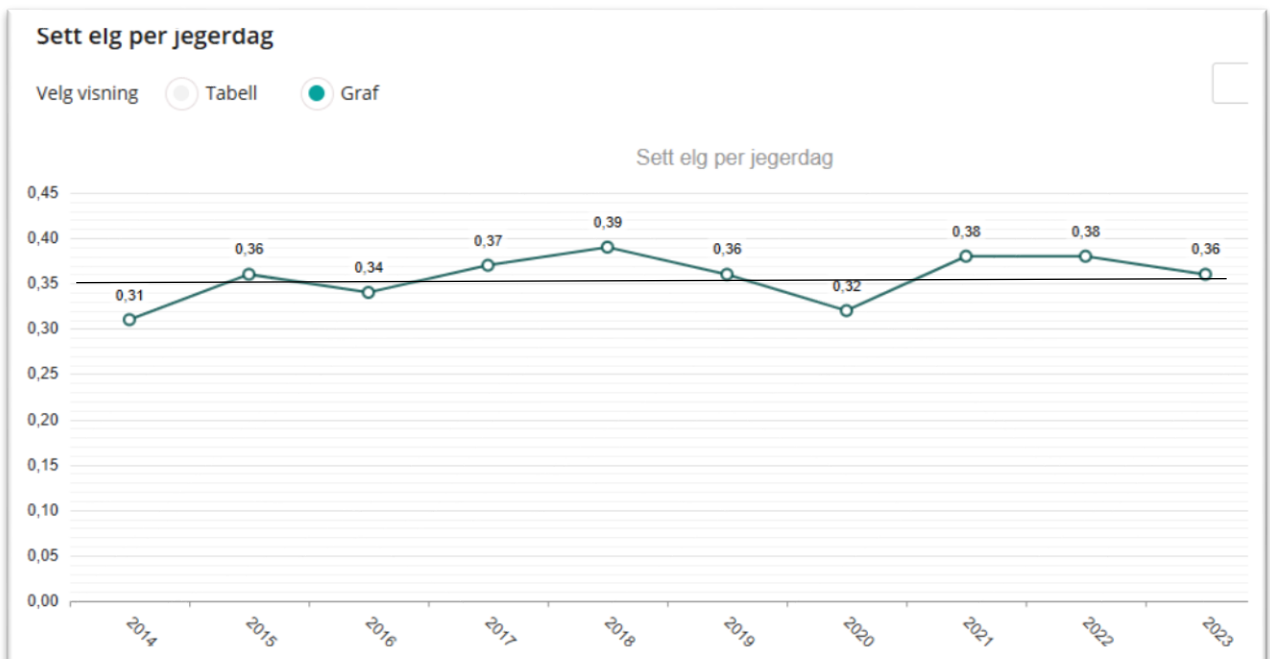
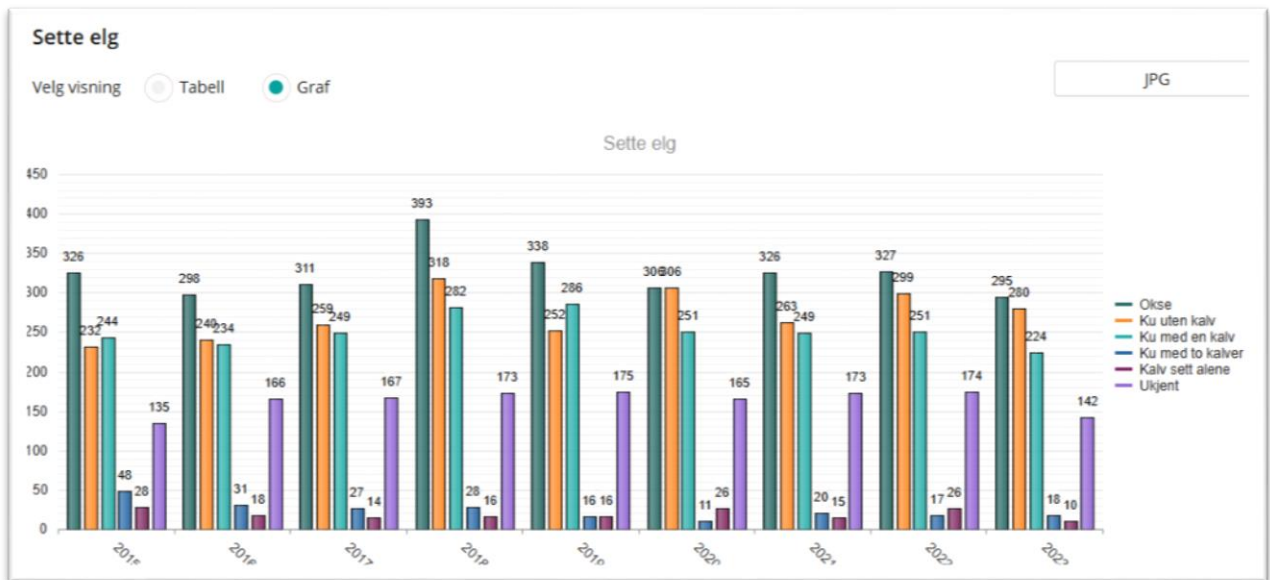
Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

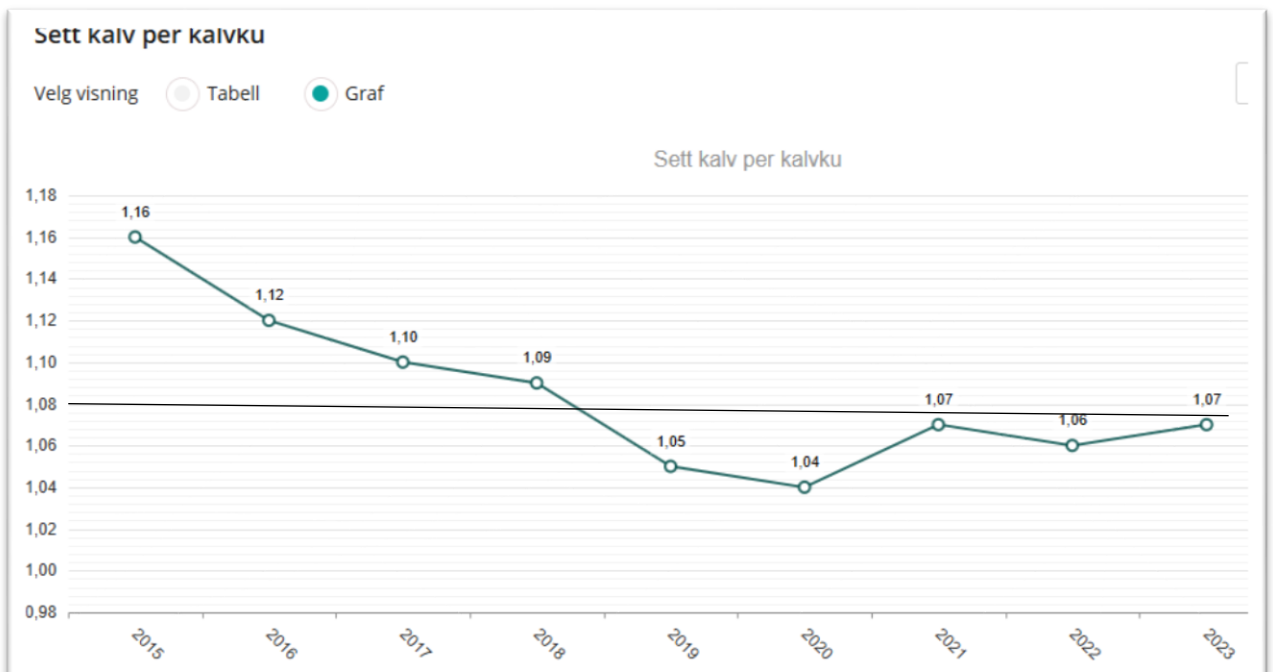
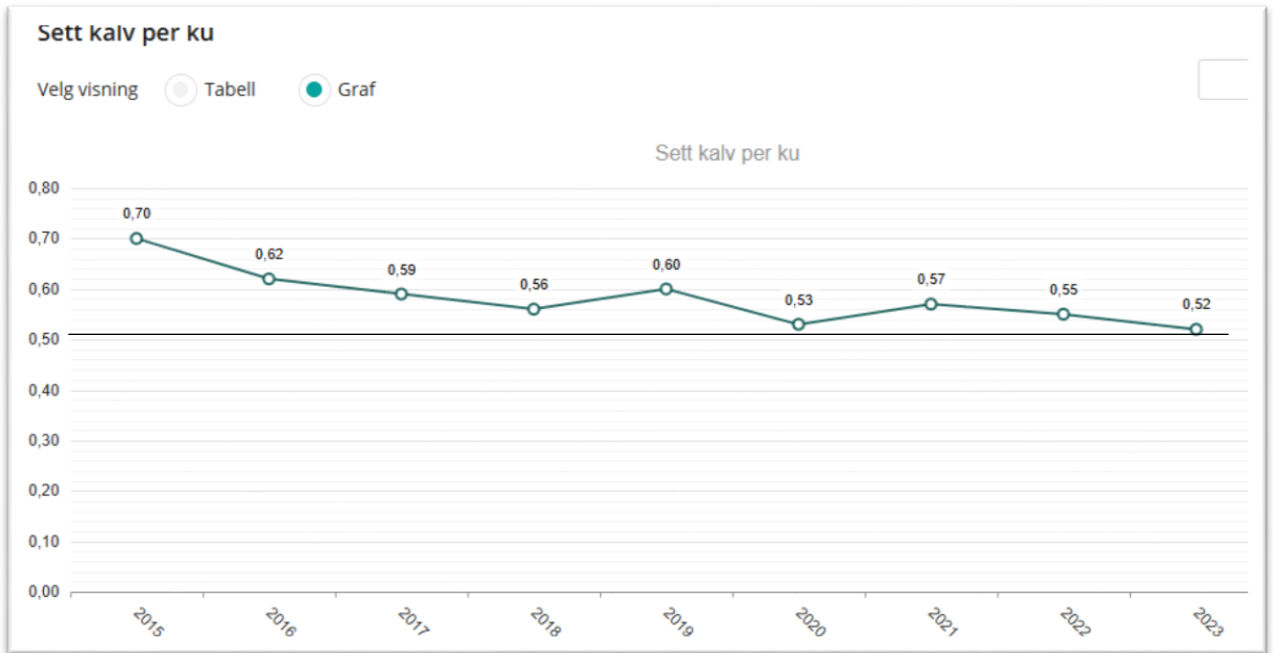
Statistikk for sett og skutt elg

Sør-Aurdal

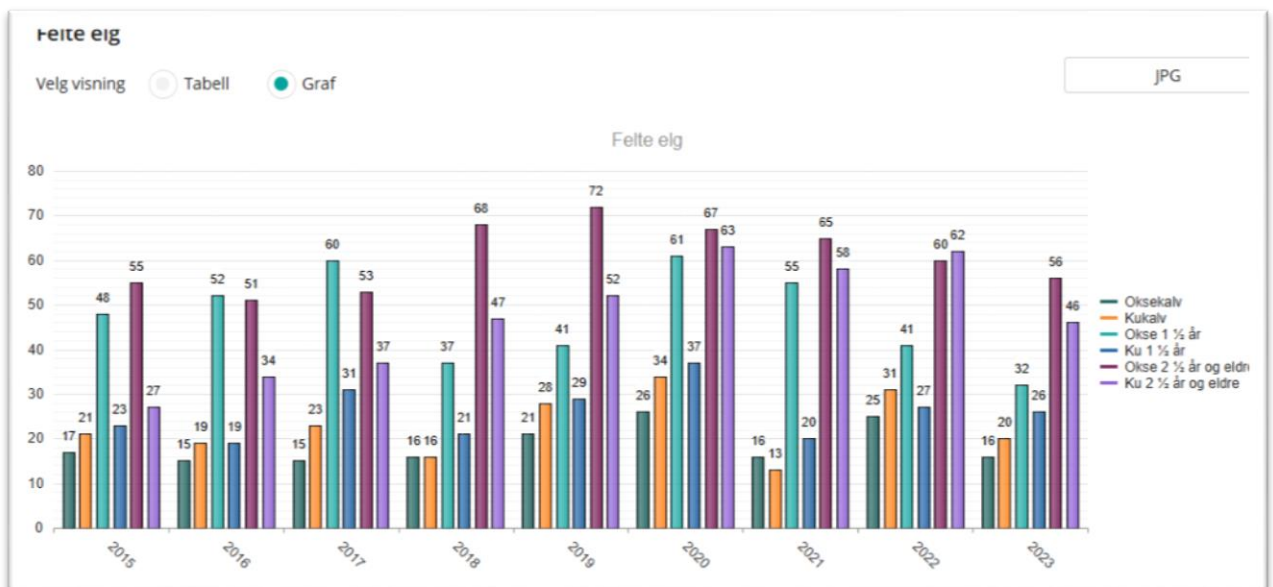
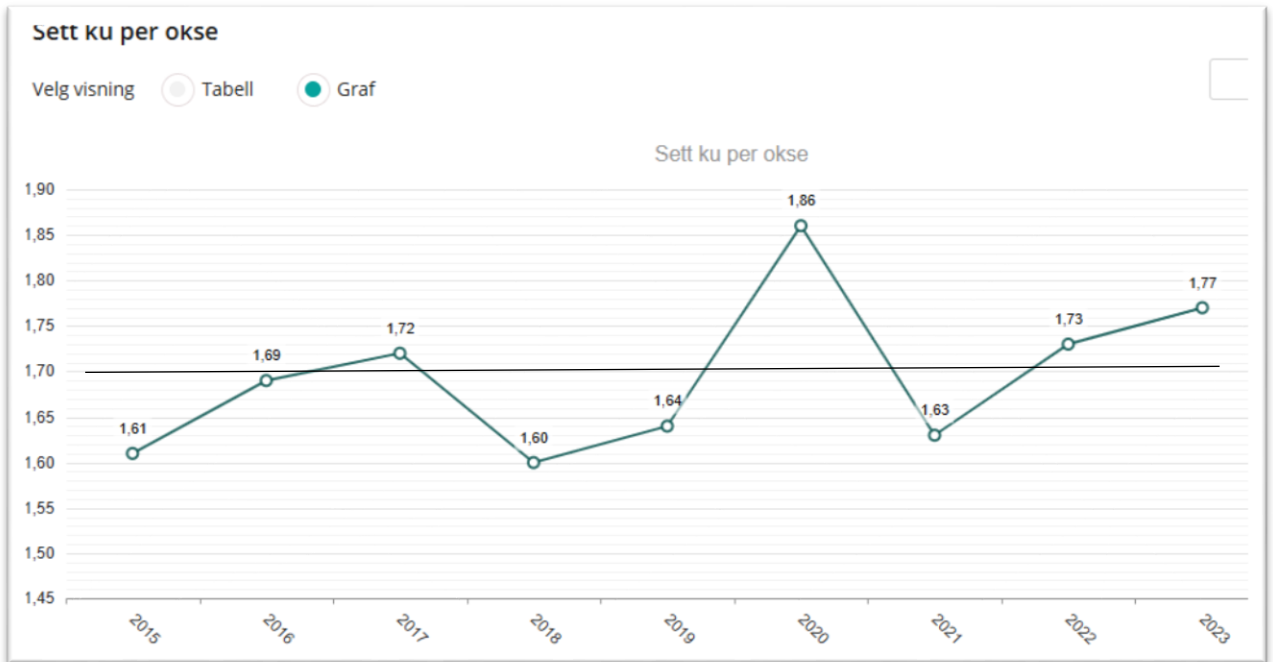
Fra hjorteviltregisteret

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

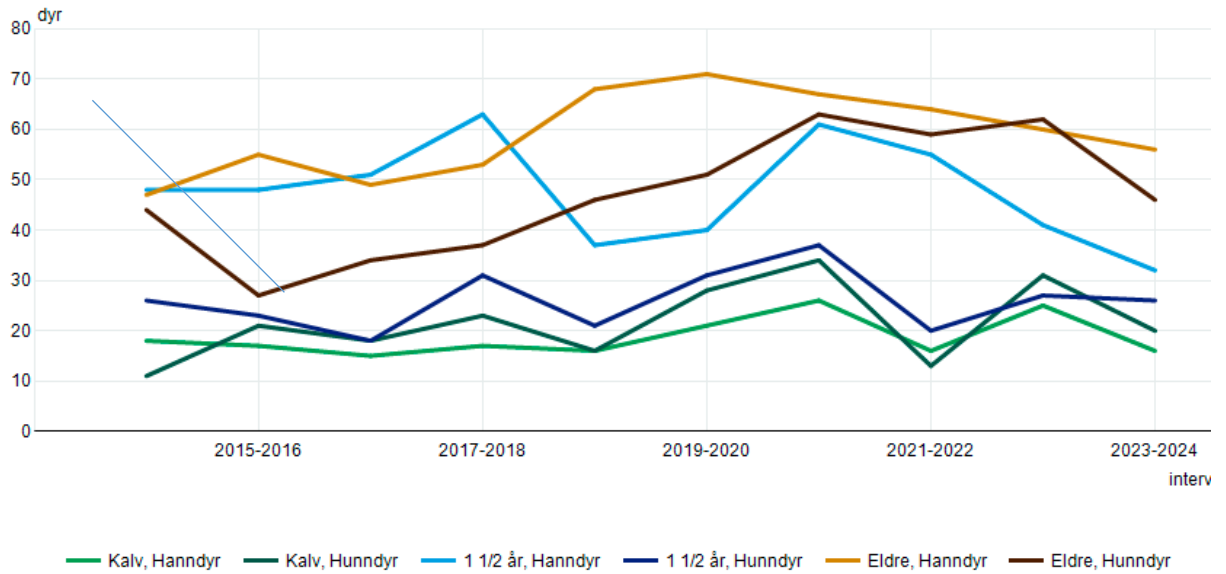

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

03432: Felte elg, etter alder, kjønn og intervall (år). Sør-Aurdal, Felte elg.

Skutt elg i % i perioden 2014 – 2023. Til sammen 2197 dyr

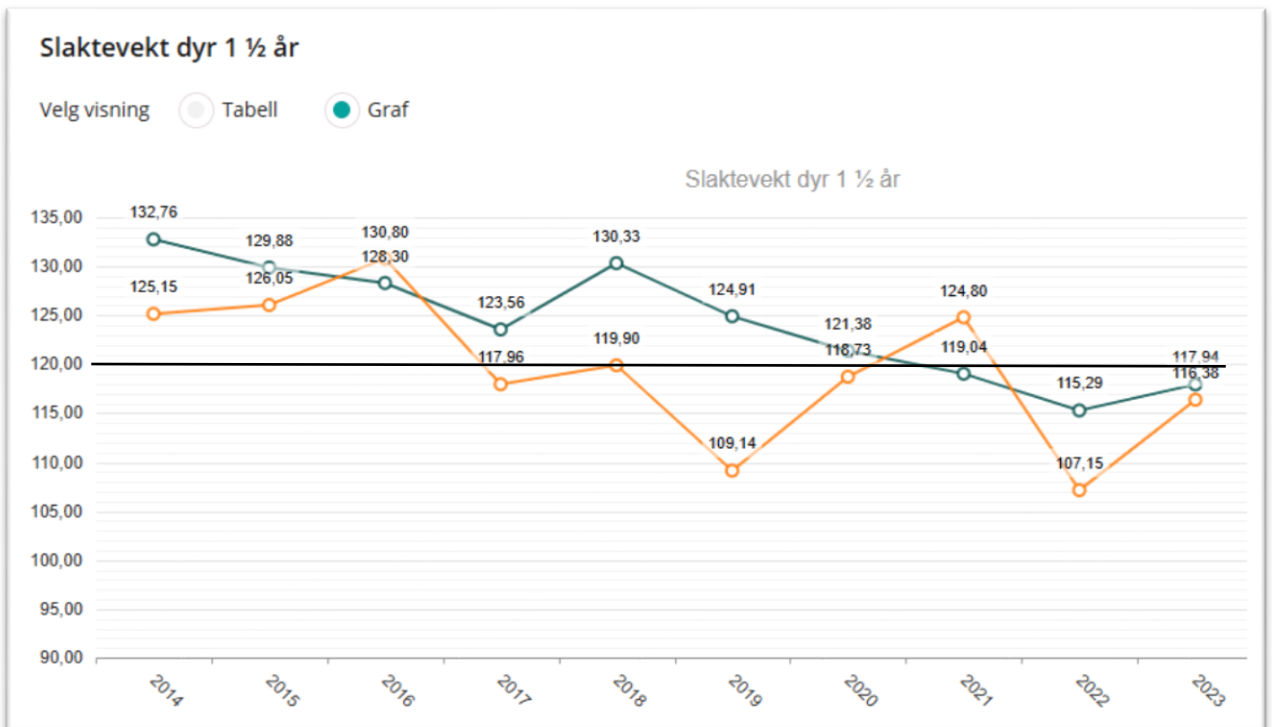
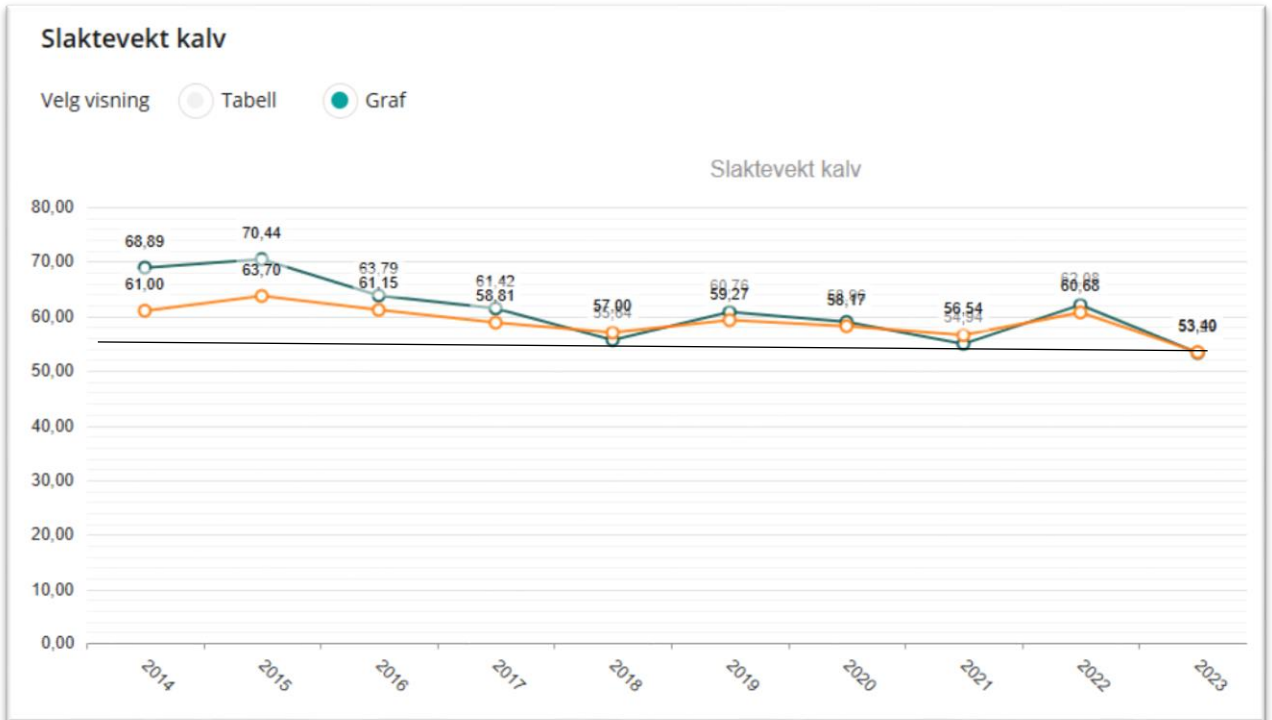
Oksekalv	8,5 %	Kalv	18,3%
Kukalv	9,8 %	1 ½ åringer	33,5 %
Okse 1 ½ år	21,7 %	Eldre	48,2 %
Ku 1 ½ år	11,8 %		
Okse eldre	26,9 %	Voksne hanndyr	48,6 %
Ku eldre	21,3 %	Voksne hunndyr	33,1 %

Felt hanndyr 57,1 %
Felt hunndyr 42,9 %

Av kalver:
Hann 46,5 %
Hunn 53,5 %

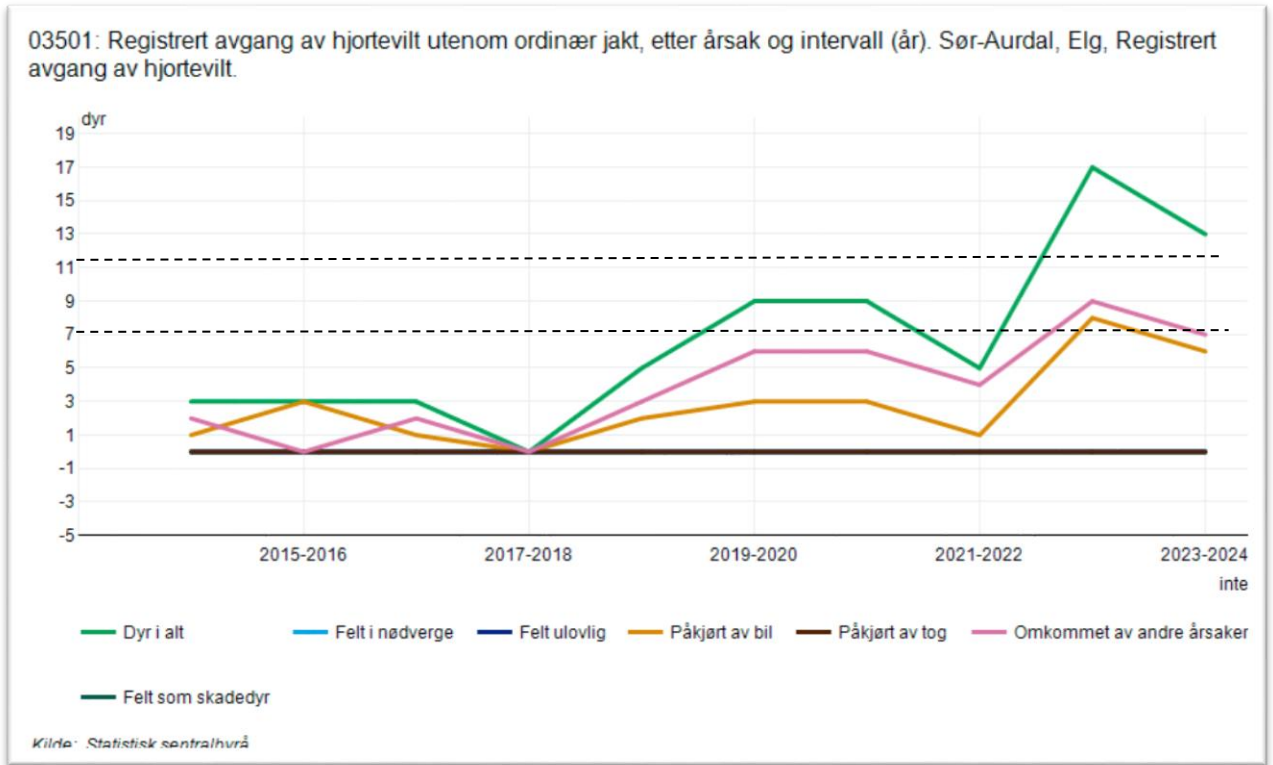
Felt 309 flere hanndyr enn hundyr

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Irregulær avgang

Statistikken viser antall elg som er dokumentert og rapportert og er derfor minimumstall. Den totale irregulære avgangen er kanskje det dobbelte.

Sammendrag om elgstammen og jakta.

Innsamlingen av data til Hjorteviltregisteret for sette og skutte dyr i Sør-Aurdal har pågått i lang på linje med resten av landet. Siste års endring av registreringsinstruksen for sette dyr har ført til brudd i tallrekken og medfører en betydelig usikkerhet i en lengre periode. Det gjelder både antall dyr i de ulike gruppene og fordelingen.

- Sett dyr per dagsverk har ligget på mellom 0,33 og 0,40 med en stigning de siste 8 åra.
- Sett ku per okse har de siste åra vært stabilt og variert mellom 1,6 og 1,8, på tross av et betydelig flertall okser i uttaket i mange år og betydelig flere fødsler av hunnkalver. Det kan skyldes:
 - Innvandring av okser
 - Utvandring eller stor irregulær blant kyr
 - Stor naturlig dødelighet blant kyr.
 - Fortsatt vekst i stammen.

Kjønnfordeling i dag er om lag som ønsket. Sannsynlig vil okseandelen vil gå ned.

- Sett kalv per ku har de siste 10 åra ligget på ca. 0,6, med en fallende tendens fra 0,7 til 0,5 de siste åra. Det er relativt lavt. Det kan skyldes lite kvige-skyting og mange unge kyr i bestanden, og i tillegg at kyrne er i noe svak kondisjon.
- Den registrerte tvillingraten har vært svært lav, og den har en synkende tendens de senere årene fra 1,15 for noen år siden til 1,05 i 2023. Det er av det svakeste som er registrert i landet.
- Slaktevektene over det meste av landet har gått betydelig ned de siste 30-årene. Kalvevektene i Sør-Aurdal har gått med ca 10 kg og åringsvektene har gått ned 20 kg. Den vil mellom år normalt variere med noen kilo, ut fra vær- og snø-forholda, og ut fra beitetilgangen. Kalvevektene i Sør-Aurdal har i mange år ligget på mellom 60 og 70 kg, mens vektene var i 2023 var kun 53 kg.
- Åringene er i 2023. nede i 117 kg, noe som er ca 10 kg under landsgjennomsnittet og 15 kg under vektene for noen år siden.
- Vi er ikke blitt informert om mye sultedød for elg i området, og beinrestene etter kun en elg sist vinter ble funnet under taksten. Tross dårlig vinterbeite og små, magre dyr, har de aller fleste elgene overlevd i Sør-Aurdal de siste åra.
- Hjort og storfe vil stedvis ta litt av elgens beitegrunnlag.

Konklusjon:

- **Elgstammen i Sør-Aurdal er i dårlig kondisjon, med lav kalveproduksjon og lave vekter. Utviklingen ser ut til å fortsette.**

Diskusjon

Denne taksten i 2024 følger den samme takstmetoden og den samme instruksjonen som taksten i 2020. Etter kommunens ønske, ble takstbestand fra 2020 som fortsatt var under 3.0 meter, taksert på nytt. Da dette gir muligheter for ekstra informasjon, ble antallet bestand redusert fra 60 til 45. I stor grad ble det redusert på bestand over 700 meter over havet. Dette må tas i betraktning ved vurdering av resultatet.

Resultatene for delområdene er rimelig entydige. Noe usikkerhet er det der variasjonene mellom bestandene er store. Men takstresultatet i år blir mer sikkert, når vi har forrige takst til sammenligning.

Det ble taksert 15 bestand i hvert av de tre delområdene, benevnt som: Øst, Nord og Sør. Det ble i hvert av de utlagte prøvebestandene lagt ut ca. 30 prøveflater på 12,5 m² i systematisk forband tilpasset flatestørrelsen. Resultatet for enkeltbestand har derfor god nøyaktighet.

Viktig er det å ha oversikt over vinterbeitene, da de forteller om de eksisterende livsbetingelsene for elgen i området. Når vektene og kalveproduksjonen begynner å gå ned pga. overbeiting, er stor skade allerede skjedd. Selv om beitene er nedgnagd, vil store og kraftige kuer en periode kunne føde og fostre opp relativt store kalver.

Selv om stammen reduseres, vil det alltid være et etterslep på noen år i beiteproduksjonen, for at plantene skal ta seg igjen og gi bra beite. Det vil være et enda lenger etterslep i elgstammens produktivitet og vekter, da små og svake kuer vil føde og fostre opp relativt få og små kalver en periode, selv om beitene bedres.

God elgforvaltning er vanskelig, men de ansvarlige må se store naturlige elgområder i sammenheng. De må også ha et langsiktig perspektiv og ta hensyn til alle impliserte parter. Ulike holdninger vil finnes blant folk med ulike forutsetninger. Det er da avgjørende at de forutsetninger som kan objektivt registreres og dokumenteres, blir fastlagt. Ut fra det ståstedet kan en ta diskusjonen og vurderingene og ta avgjørelser.

Kommunens målsettinger i forvaltningen av elgstammen er en reduksjon av stammen. På grunn av skrantesjuken i Nordfjella anbefaler også NINA en reduksjon av stammen.

En stor elgstamme representerer store verdier for grunneiere, jegere, lokalmiljø og samfunn. I middel skytes i kommunen nå vel 200 elger. Med 110 kg per dyr og kr 75 per kg, representerer det en førstehånds bruttoverdi for kjøttet på 1,5-2 millioner kroner per år. Foredlingsverdi og rekreasjonsverdi er vanskelig å tallfeste, men kan være om lag tilsvarende

Trekkelg gjør elgforvaltningen vanskelig. Lokalkjente mener det er et betydelig tilsig av vinterelg til Øst-området. Denne elgen kommer delvis fra vestsiden av Begna, men også fra grensetraktene på østsiden.

Skogskadene i kommunen, og da særlig i delområde Øst, er svært alvorlige. Det er der umulig å få opp nye furubestand. De aller fleste furuplantene blir totalt beitet ned, og mange går ut etter noen år. Mye bortkastet arbeid er utført, og verdien av flere skogeiendommer blir betydelig redusert.

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Konklusjon

Uttaket i % av tilgjengelig vinterbeite i Sør-Aurdal er i middel for takstbestandene:

	Furu		Gran		Bjørk		ROSV		Einer	
	2024	2020	2024	2020	2024	2020	2024	2020	2024	2020
Øst	78,3	72,1	0,5	0,0	25,5	24,9	73,4	69,2	40,5	43,3
Nord	84,8	50,9	0,7	0,4	22,2	24,8	75,4	68,5	14,8	10,0
Sør	46,0	42,4	0,1	0,2	15,4	9,7	60,9	61,1	6,7	0,0
Sør-Aurdal	71,3	61,8	0,4	0,2	20,0	16,5	69,8	65,9	22,6	16,7

Grensen for et bærekraftig beiteuttak er fra forskerhold satt til 30-35 % i gjennomsnitt på de viktigste beitetreslagene. Beiteproduksjonen vi da kunne opprettholdes over lang tid og skogskadene begrenses til det akseptable.

Det meste av Sør-Aurdal er hardt overbeitet. Beitetrykket er så hardt og beiten er så nedbeitet at beiteproduksjonen på elgens mest næringsrike og attraktive beiteplanter, rogn, osp, selje og vier og på furu er sterkt redusert i forhold til ved et moderat beite. Bjørk er mindre egnet som vinterbeite, men har gitt noe tilskudd. Tendens til gran-beiting i noen bestand tyder også på at det er for mye elgen og for lite beite i området.

Områdene øst for Begna har betydelig større beiteuttak, mer skade og mer møkk enn de andre områdene. Det er også overbeite nord i kommunen på vestsida. Sør i kommunen på vestsida er elgstammen og beiteuttaket som helhet noe nærmere i balanse, men også her var det overbeite i 25% av takstbestanda.

Denne taksten viser at beitetrykket totalt i kommunen har siste vinter vært hardere enn tidligere vintre. Med små variasjoner gjelder det for alle treslag i alle tre delområdene.

Skogskadene på furu er meget store. For foryngelser av furu der verdiproduksjon av tømmer skal vektlegges, bør uttaket på furu ikke overskride 30 %. Over det aller meste av Sør-Aurdal er det umulig å få opp tilfredsstillende foryngelse av furu. Om enkelte planter kommer seg gjennom beitehogden, vil kvaliteten som regel bli sterkt redusert på grunn av skader på stammen og svært glisne bestand. I tillegg gir stedvis vanskelige foryngelsesforhold liten tilvekst av ny naturlig foryngelse.

Gran har et relativt lite beiteuttak i % av tilgjengelig barmasse. På de fleste skadde plantene har imidlertid elgen tatt toppskuddet. Det gjør et relativt lite beiteuttak på gran svært skadelig, da det i stor grad gir dobbeltopp eller trippeltopp.

Skogbruket er pålagt bl.a. gjennom Miljø-standarden å ta hensyn til alle naturlige treslag under skogbrukstiltak som skjøtsel og hogst. Viktig er det i skogskjøtselen å bevare de aktuelle elgbeite-treslagene som rogn, osp selje og vier for framtida. Enda mer sårbar enn disse artene er alle de mange hundre artene av sopp, lav og insekter som har disse treslagene i ulike utviklingsstadier som livsmiljø. Det hjelper lite at skogbruket tar hensyn, dersom elgen beiter ut det aller meste av disse artene.

Resultatet fra denne taksten samsvarer godt med Faun sin konklusjon i sin «Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Sør-Aurdal etter jakta i 2023». Det står der at: *Den stadig synkende bestandskondisjonen er alarmerende, og forventes å bidra til økt dødelighet og lavere årlig tilvekst i årene som kommer.*

Forslag til tiltak

Det blir i Sør-Aurdal årlig ca. 200 dyr. Med et tillegg på 15 % for naturlig avgang gir det en fødselstilvekst på ca. 230 dyr. Ut fra Sett-elg-materialet indikerer det en vinterstamme nå på vel 700 dyr. Det forutsettes da lite netto sesongtrekk over kommunegrensa.

Denne taksten viser tilstanden og utnyttelsen av elgbeitet i kommunen. Beiteuttaket for alle takstområdene samlet har vært og er nå uforsvarlige høyt. Misforhold mellom elgstammens vinterbeitebehov og vinterbeitetilgangen, er ikke bra. I tillegg til betydelige beiteskader, vil det resultere i for lite mat av god kvalitet til elgen. Særlig i lange og snørike vintre som i 2024, vil det gi alvorlig vektnedgang på dyra. Det gir på sikt enda lavere slaktevekter og kalveproduksjon.

Når beiten disse åra har vært så hardt tatt, vil elgstammen, og da særlig kalvene, bli ekstra sårbare i normalt lange og snørike vintre. Unormale lange og snørike vintre vil fortsatt komme, med ekstra vanskelige forhold for elgen. Vinterdødelighet i betydelig omfang har forekommet flere steder i landet der beitet er for hardt nednagd og lite beitereserver finnes. Sør-Aurdal er sårbart for sultedød særlig blant kalvene i ekstra snørike vintre.

Med dårlige vinterbeiter, er faren stor for at elg trekker til uønskede lokaliteter, der det kan oppstå fare både for elgen og for folk. Særlig vil trafikkfaren øke, særlig på E16, men også på bygdeveger.

Dyr i god kondisjon er mest robuste og mest produktive. God tilgang på vinterfôr er avgjørende. I Sør-Aurdal bør etter vår mening beitetrykket reduseres. Tiltakene bør settes i verk raskt og være kraftige nok. Mest kritisk er det i området øst for Begna, men også utsatt i områdene Nord og Sør på vestsiden. Det er da to prinsipielle grep som må tas:

- **Reduseres elgstammen:**

Vinterstammen bør reduseres ned til nivå i 2004-2006, det vil si en reduksjon på om lag 30 %, det vil si med 200 dyr fra 700 dyr til 500 dyr.

- Reduksjonen av elgstammen må skje der overbeitet er sterkest.
 - Øst: Reduksjon på 45 %
 - Nord: Reduksjon på 30 %
 - Sør: Reduksjon på 20 %
- Inneværende og kommende bestandsplaner bør revideres med klart mål på en markert bestandsreduksjon.
- Den gjenværende stammen etter reduksjonen må bestå av store, friske dyr og med en balansert sammensetning av kjønn og alder. Det betyr at det ekstra uttaket av dyr må felles i forhold til det som finns i skogen, altså en betydelig overvekt av kyr. Dette er viktig for ikke å skyte ”i stykker” stammen.
- Det bør under jakta legges stor innsats i å ta ut små dyr både av kalver, halvannet-åringer og av voksne, og av begge kjønn.
- Jakttida er i Sør-Aurdal er ut januar. Jaktlaga bør vurdere vinterjakt for å ta ut en del trekkelg. Systematisk sportelling ville gitt noen svar om eventuell trekkelg.

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

- **I tillegg: Øke beitetilgangen og beitemulighetene:**

- Mer furuforyngelse hadde vært ønskelig, men er ikke å anbefale før elgstammen er betydelig redusert.
- Forsiktig i ungskogpleien med å ta ut beiteplanter av furu, einer og attraktivt lauv.
- Mer vinterhogst der furu skal hogges i tynning og slutthogst i elgens vinterområder. Trærne felles etter elgens beitebehov utover vinteren, og de bør helst få ligge ukvistet til de er ferdigbeitet.
- Gjødsling av furuskogen et par år før hogst vil øke kvalitet og doble mengde av elgfôr.
- Utlegging av rundballer kan vurderes en overgangsperiode (når det blir tillatt)

Etter en periode på 5 – 10 år med færre dyr og redusert beitetrykk, vil beitene og noe senere også kvaliteten på elgbestanden forhåpentlig vis ta seg noe igjen. Elgstammen kan da økes noe.

Samarbeid

Elgen har fire bein, de er lange og kan gå raskt. De enkelte dyr og deler av stammen forflytter seg relativt målrettet over store områder i løpet dager og gjennom året. Elgstammen er til en viss grad ”flytende” innen sitt naturlige leveområde. Tradisjoner i trekket er innarbeidet.

Noe av elgbestanden i Sør-Aurdal er felles med nabo-områder i Hallingdal og med Ringerike, Etnedal og Nordre Land. I prosessen med å redusere vinterstammen og beitetrykket og med å bedre beitetilgangen, må det informeres og samarbeides med elg- og skogforvaltere i et større område. Det er da viktig at informasjon og kunnskap om elgstammen og beitet blir tilgjengelig for andre berørte og interesserte innen forvaltingsområdet.

Kunnskapsgrunnlaget.

Denne taksten gir et oversiktlig bilde av beitesituasjonen i dag. Det er viktig at den settes i sammenheng med annen bestandsinformasjon, som Sett elg, statistikk over felling og irregulær avgang og ikke minst FAUN sine årlige rapporter. Kommune og Fylkeskommunen skal kunne yte bistand. Informasjonen fra alle kildene blir bare mer interessant og nyttig når åra går og tallrekkene og erfaringene vokser.

Et merkeprosjekt vil kunne gi svært nyttig informasjon om bl.a. elgens vandringer. Skal det gi pålitelige data, må flere ti-talls dyr merkes. Det krever betydelige ressurser av arbeid og penger.

Neste takst

Beitesituasjonen i Sør-Aurdal er ikke helt enkel og forutsigbar.

- Det totale beitetrykket er og har i mange år vært over grensen av det bærekraftige
- Ulike delområder har noe ulike beitesituasjon
- En stor del av området ligger relativt høyt der vinterens lengde og snødybden varierer
- Av store rovdyr kan bjørn etablere seg i faste tilhold.

Det er viktig å redusere beitebelastningen betydelig. Det bør gjøres i løpet av noen få år. Når det er tatt betydelige og koordinerte grep og balansen mellom beitetilgang og beiteuttak er bedret, må virkningene på beitet undersøkes gjennom en ny takst. Tid for å foreta ny takst er om 4-5 år.

I mellomtiden motiveres grunneier, jegere og private og offentlige forvaltere til også å fokusere på elgens livsgrunnlag.

Sluttord: En elgbeitetakst er lite verd i seg selv. Den skal være et nyttig hjelpemiddel i en seriøs og langsiktig elgforvaltning.

Vedlegg 1.

Instruks Sør-Aurdal 2024

Område	Skogområdene i Sør-Aurdal kommuner under ca. 750 m.
Delområde	Østside: Hele østsiden (unntatt ca. 8 km ² i sørøst) Vestside Nord: Vestside Sør: (Unntatt ca. 2 km ² sør i Vidalen)
Bestand	Øst: 1-15, Vest-Nord: 16-30, Vest-Sør: 31-45 Fortrinnsvis bestand som ble taksert i 2024 og som er innen høydegrensen
Koordinater	Grader, med fire desimaler midt i bestandet
Areal	Skjønnsmessig vurdering i felt (eller vurdering fra flybilder) (Bestandsplan) Helst 10-15 daa, kan være 5 –20 daa

Forband	Areal	Avstand mellom takstlinjene	Avstand mellom prøveflatene i linja
	5 dekar	15 meter	10 meter
	7 dekar	15 meter	15 meter
	10 dekar	20 meter	15 meter
	12 dekar	20 meter	20 meter
	15 dekar	25 meter	20 meter
	20 dekar	35 meter	20 meter
	25 dekar	35 meter	25 meter
	30 dekar	35 meter	30 meter
	35 dekar	35 meter	35 meter
	40 dekar	40 meter	35 meter
	45 dekar	40 meter	35 meter
	50 dekar	40 meter	40 meter

Høyde o. havet	Tas senere fra kart, nærmeste 50 –meter
Markberedt	Ja eller nei
Hovedtreslag	Det treslaget som blir framtidbestandet ved normal skogskjøtsel
Bestandshøyde	Middelshøyde på stammene av det framtidige hovedtreslaget
Bonitet	Vurderes skjønnsmessig for hovedtreslaget. Gran, furu og bjørk H40-system: Lav: 6, 8 og 11. Middel: 14 og 17. Høg: 20 og 23 (F.eks. G 17)
Registrert av	Initialer
Dato	Ved taksering

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

Registrering

En linje per prøveflate	Også null-flater Arealet av prøveflaten måles horisontalt, ikke langs bakken På skjeve stammer regnes med om rota er innenfor Planter på samme rot som er adskilt ved marknivå, er flere planter Flere beitebare stubbeskudd regnes som forskjellige planter Høyde og beiteuttak, gjennomsnitt for uskadde og skadde planter Beiteuttak: gjelder bare elgbeiting, Annet beite holdes utenfor % beitede skudd av antall <u>tilgjengelige</u> skudd da elgen var der Noteres i nærmeste hele 10%. For eksempel. 0, 1, 2, 3.....9 For siste vinter, og beiteuttak for de to foregående vintrene
Furu og gran 0,2 - 0,5 m.	Max 20 per flate, lovende framtidsplanter
Furu og gran 0,5 – 3,0 m.	Max 20 per flate av uskadde og utviklingsdyktige skadde Max 20 per flate av ødelagte Planter som er kortere enn 0,5 meter grunnet beiting, regnes med. Skadde planter er utviklingsdyktige, men har, i løpet av se siste tre vintrene grunnet elgbeite: fått ødelagt toppen fått barknag på mer enn 25 % av stamme-omkretsen fått beitet bort mer enn 60 % av bar-massen Ødelagte planter er stående, men døende eller døde. Ikke utviklingsdyktig
Bjørk	0,5 – 3 meter Antall max 20 Beiteuttak vurderes som furu og gran
Rogn, osp, selje og vier	0,5 – 3 meter Regnes som en gruppe da de beites om lag like hardt. Til sammen max 20 planter Selje og vier kan danne «tepper», en vurderer da «teppets» dekningsgraden på takstflata, der full dekning er 20 planter
Einer	Einer kan danne «tepper», en vurderer da «teppets» dekningsgraden På takstflata, der full dekning er 20 planter Ingen høyde noteres på einer
Møkkhauger	Hauger med sentrum innen sirkelen
Annet interessant	Noteres i marginen.

Vedlegg 2**Bestands-informasjon
Sør-Aurdal 2024**

Bestand	Del- område	Koordinater. Grader	Areal daa	Høyde o. havet	Hoved- treslag	Høyde dm	Bon. H40	Registrert	
		Nord * Øst						av	dato
1	Øst	60,6478 * 9,8914	15	200	G	30	17	JP	08,05,24
2		60,6975 * 9,8445	30	350	G	25	14	JP	16,05,24
3		60,6597 * 9,9677	10	350	F	10	14	JP	09,05,24
4		60,6831 * 9,9077	15	550	G	25	14	JP	16,05,24
5		60,6956 * 9,7423	10	200	G	30	17	JP	09,05,24
6		60,6577 * 9,7893	7	300	G	25	17	JP	10,05,24
7		60,6809 * 6,7695	10	450	G	25	17	JP	10,05,24
8		60,7032 * 9,9617	5	500	F	15	11	JP	16,05,24
9		60,7968 * 9,6496	30	600	G	20	14	GOH	10,05,24
10		60,7482 * 9,7210	15	500	F	10	8	GOH	10,05,24
11		60,7749 * 9,6910	30	550	G	25	11	GOH	09,05,24
12		60,7614 * 9,6713	20	300	G	15	14	GOH	09,05,24
13		60,7850 * 9,6080	10	350	G	15	14	GOH	09,05,24
14		60,8143 * 9,5746	30	300	G	10	14	GOH	09,05,24
15		60,8359 * 9,5337	20	500	G	25	11	GOH	08,05,24
16	Nord	60,8253 * 9,5172	30	300	G	20	17	GOH	08,05,24
17		60,7907 * 9,5740	5	450	G	15	17	GOH	10,05,24
18		60,8574 * 9,4731	10	600	G	15	11	GOH	13,05,24
19		60,8390 * 9,4720	10	750	G	30	11	GOH	13,05,24
20		60,8225 * 9,4943	30	600	G	25	14	GOH	14,05,24
21		60,7899 * 9,5268	15	700	G	20	11	GOH	13,05,24
22		60,7270 * 9,6894	30	500	G	25	14	GOH	14,05,24
23		60,7139 * 9,6909	30	400	B	25	14	GOH	14,05,24
24		60,6978 * 9,7206	20	200	G	10	14	GOH	14,05,24
25		60,7506 * 9,6972	5	250	G	25	14	GOH	14,05,24
26		60,7525 * 9,6601	20	400	G	15	14	GOH	15,05,24
27		60,6722 * 9,7356	10	250	G	25	14	GOH	23,05,24
28		60,7749 * 9,5778	20	600	G	15	14	GOH	15,05,24
29		60,7208 * 9,6371	10	600	G	20	11	GOH	23,05,24
30		60,7603 * 9,6438	10	350	G	10	11	GOH	15,05,24

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

31	Sør	60,6074 * 9,9141	10	400	G	25	17	JP	10,05,24
32		60,6417 * 9,7359	10	550	G	25	14	JP	13,05,24
33		60,6272 * 9,7266	15	550	G	25	14	JP	13,05,24
34		60,6532 * 9,7392	15	250	G	25	17	JP	13,05,24
35		60,5498 * 9,8025	10	400	G	25	17	JP	15,05,24
36		60,5317 * 9,7795	10	400	G	10	14	JP	15,05,24
37		60,5398 * 9,6446	5	550	F	25	14	JP	15,05,24
38		60,5910 * 9,7186	5	400	F	40	14	JP	15,05,24
39		60,6679 * 9,7381	10	200	G	15	14	GOH	16,05,24
40		60,6416 * 9,7968	20	400	G	20	14	GOH	16,05,24
41		60,6273 * 9,8187	10	700	G	20	11	GOH	16,05,24
42		60,6062 * 9,8839	30	500	G	15	11	GOH	22,05,24
43		60,5718 * 9,7647	20	700	G	25	11	GOH	22,05,24
44		60,5502 * 9,7280	10	350	G	25	14	GOH	22,05,24
45		60,6434 * 9,7656	10	350	G	20	14	GOH	22,05,24
Sum			702	19650		940	618		
		Middel	15,60	436,67		20,89	13,73		

Vedlegg 3C Beite-informasjon 2024 Sør

Skogkurs Område-skjema												Delområde Sør																					
Område Sør-Aurdeal						Gran 0,5 - 3 m						Gran 0,5 - 3 m						Bjørk						Rogn, osp, selje, vier						Einer		Møkk	
Prøve nr.	Furu Antall	-0,5	Uskadd	Skadd	Antall	Høyde		Ødel.	Antall	Uskadd	Skadd	Ødel.	Høyde	Antall	Beiteuttak		Høyde	Antall	dm	Beiteuttak		Høyde	Antall	Beiteuttak		Siste	Før	Ant.	flater				
						Siste	Før								Siste	Før				Siste	Før			Siste	Før								
31	8	8	21	6	420	139	18	0	48	76	0	0	1412	0	109	93	53	54	266	786	486	0	0	0	0	0	11	30					
32	0	0	0	0	0	0	0	0	32	52	0	0	992	0	24	2	28	175	2417	299	858	0	0	0	0	0	1	30					
33	2	3	0	0	32	0	0	0	16	27	0	0	623	0	26	37	34	63	567	316	450	1	0	0	0	3	31						
34	2	1	2	1	58	18	16	9	9	24	0	0	587	0	23	50	10	100	1131	16	514	0	0	0	0	5	27						
35	4	0	2	0	14	14	9	6	6	37	0	0	896	0	87	170	23	143	857	1287	1287	0	0	0	0	5	30						
36	5	15	2	0	298	19	25	45	45	63	1	0	1368	0	98	24	15	56	396	486	496	0	0	0	0	2	29						
37	9	19	11	0	515	73	45	21	21	25	2	0	480	3	16	26	26	9	52	81	81	6	0	2	14	30							
38	11	0	58	17	1080	401	501	32	32	36	2	0	841	0	117	481	387	7	62	63	63	0	0	0	0	14	30						
39	2	1	5	0	47	25	24	16	16	52	14	0	930	0	73	74	112	168	2639	143	893	0	0	0	0	1	33						
40	3	0	14	1	179	114	108	16	16	73	4	0	1498	3	116	103	74	115	1444	881	889	0	0	0	0	4	32						
41	4	5	0	0	57	8	0	38	38	47	1	0	741	0	187	96	108	40	209	322	296	0	0	0	0	0	29						
42	0	1	4	0	88	0	13	16	16	77	0	0	1129	0	32	181	187	85	491	605	664	0	0	0	0	2	34						
43	0	4	1	1	94	13	13	20	20	56	0	0	1054	0	93	124	232	5	17	45	45	0	0	0	0	2	30						
44	3	23	13	3	750	154	172	36	36	71	0	0	1124	2	182	325	326	11	71	72	81	2	6	6	6	3	33						
45	2	1	8	1	64	57	61	23	23	61	0	0	950	2	40	70	102	112	1654	774	813	0	0	0	0	1	31						
Sum	55	81	141	30	3696	1035	1005	374	374	777	24	0	14625	10	1223	1856	1717	1143	12273	6176	7916	9	6	8	68	459							
S/daa	9,6	14,1	24,6	5,2				65,2	135,4	4,2	0,0			213,2				199,2					1,6			11,9							
Middel					16,6	46,6	45,3						18,3	0,1	0,4	15,2	14,0		10,7	54,0	69,3		6,7	8,9									

Elgbeitetakst Sør-Aurdal 2024

